

A

آزمون آزمایشی ۲۸ آذر

دفترچه پاسخ تشریحی

ویژه پایه دهم

گروه آزمایشی علوم انسانی

مرحله
۴

۱۴۰۴-۱۴۰۵

گزینه دو
 مؤسسه آموزشی فرهنگی

تذکرات مهم ↓

➤ آزمون پیشرفت تحصیلی مرحله ۵ گزینه دو، در روز جمعه ۲۶ دی

۱۴۰۴ برگزار می گردد.

➤ دانش آموز گرامی، جهت استفاده از خدمات اختصاصی خود مانند

کارنامه های هوشمند بعد از آزمون ارزشیابی، بانک سؤال گزینه دو،

رفع اشکال هوشمند و...، با استفاده از شماره داوطلبی (به عنوان نام

کاربری) و کد ملی خود (به عنوان رمز عبور) وارد وبسایت گزینه دو به

آدرس www.gozine2.ir شوید.

➤➤ در صورتی که اینترنتی ثبت نام کرده اید، رمز عبور شما همان

رمزی است که خودتان انتخاب نموده اید.

➤ کارنامه های آزمون ارزشیابی پیشرفت تحصیلی مرحله ۴ به صورت کامل،

با فاصله زمانی کوتاهی پس از آزمون مطابق اطلاعیه اعلام شده، بر روی

پایگاه اینترنتی گزینه دو به آدرس www.gozine2.ir قرار می گیرد.

در صورت بروز اشکال در دریافت کارنامه، موضوع را از طریق نمایندگی

شهر خود پیگیری نمایید.

دانش آموز گرامی، شما می توانید با اسکن

تصویر بالا به وسیله گوشی هوشمند

و یا تبلت خود، به صفحه اینستاگرام

مؤسسه گزینه دو وارد شوید.

gozine2.ir

مدیر واحد آموزش تخصصی: محمدرضا محمدهاشمی

معاون تولید محتوا: علی الفتی

گروه ریاضی

امیرمحمد سید شاکری

کارشناسان	طراحان	مستوفی دروس
سید مهدی عابدی • سید علی موسوی راد	سید امیرمحمد سیدشاکری • علی فرید	مستوفی دروس: علی افضل زاده دستیاران: عباس سعیدی - وحید جعفری
علی صادقی • مانی خدابنده	سید اکبرزاده • هادی کاظم نژاد	مستوفی دروس: سعید اکبرزاده دستیار: هادی کاظم نژاد
حسین خواجوند • مانی خدابنده	امیدرضا پورحسینی	مستوفی دروس: سعید اکبرزاده دستیار: فرهاد فرزانی
پوپک مقدم	محمد خانگلدی	مستوفی دروس: ایمان اردستانی دستیاران: وحید جعفری - مهدی پوررضایی
امیرحسین حریری • ایمان حسین زاده	علیرضا صحرایی • عباس مالکی	مستوفی دروس: حسین افسری دستیاران: مهدی پوررضایی - عباس مالکی

گروه علوم

محمد حسین کشانی

کارشناسان	طراحان	مستوفی دروس
علی جوهری • میلاد حاتمی • نرگس حسینی	سعید خورشیدی نسب • رضا بهنامی	مستوفی دروس: بتول خواجه پور
مریم گلی حسن لو	یوسف صباغی • محسن داودی	مستوفی دروس: منصور داوودندی دستیار: ساناز دریکوندی
محمد احمدی	محمدعلی توسلی فر • یاسر راش • بابک اسفندی	مستوفی دروس: سید حامد میرقادری دستیار: حسین سعادت
فرزانه صاعدی • حسن علیمحمدی • روزبه اسحاقیان	فرزانه رجایی • عباس روزبهانی	مستوفی دروس: شکبیا کریمی

گروه انسانی

اکبر آخوندی

کارشناسان	طراحان	مستوفی دروس
محمدصادق حسام زاده • محمدصدرا حسینی	مینا پزنگ • محمدحسین صفایی • حمزه کریم تباح فر • هادی قورزایی • محمدرضا پیرو • امیرمهید اسفندی	مستوفی دروس: محمدرضا پیرو دستیار: سپهر سالارکیا
مهتاب شیرازی • هستی ناصح	علیرضا مختاری • آزاده میرزایی • الهام میرزایی • مبینا تاجیک	مستوفی دروس: الهام رضایی دستیار: فاطمه صفری
علی شکر • فاطمه یاری	نگین تربیتی • مهدی پارچه باف دولتی	مستوفی دروس: سیده ضحی سکاکی دستیار: ثنا کاشیان
فاطمه نظری • سارا حمزه • مهتاب شیرازی • صبا پهلوان	ولی برجی • حمیدرضا قائد امینی • آریا ذوقی • سید محسن ماهینی • جواهر فرحات • امینه کارآمد	مستوفی دروس: پویا رضاداد محمدحسین حقیقت
مهتاب شیرازی • محمدصدرا حسینی	مهسا اصغری • سیده ساره زاهدی • فاطمه نیتی	مستوفی دروس: سیده ساره زاهدی
مهتاب شیرازی • محمدصدرا حسینی	سیده ساره زاهدی • الهه ریاحی نسب • محسن سلیمانی	مستوفی دروس: الناز گنج کار دستیار: الهه ریاحی نسب
ابوالفضل میرمحمدی • سپهر علی پور • امیررضا علیزاده	فاطمه شریف زاده • محسن انصاری • محمدحسین خدام	مستوفی دروس: سعید رحیمیان دستیاران: محمدحسین خدام - فرز مختاری نژاد
کوثر رعدی	میترا چینی ساز • طاهره کریمی • علی محسنی • آیدانا رستمی • محمدرضا مبارکی • آرش بدری	مستوفی دروس: امیر محمدبیگی دستیار: محمدرضا مبارکی

ریاضی

۱- پاسخ: گزینه ۲

▲ مشخصات سؤال: ساده * حیطة: دانش * ریاضی و آمار ۱ (فصل ۲، درس ۱)

- اگر رابطه بین x و y را $(x$ متغیر مستقل) به صورت جدولی و زوج مرتبی نمایش دهیم، در صورتی تابع است که هیچ دو زوج مرتب متمایزی با مؤلفه‌های اول برابر در آن وجود نداشته باشد.

برای آنکه رابطه f تابع باشد، باید در زوج مرتب‌هایی که مؤلفه اول مساوی دارند، مؤلفه‌های دوم نیز مساوی هم باشند. در زوج مرتب‌های $(x, 2)$ و $(-1, \sqrt{4})$ ، چون مؤلفه‌های اول برابر با ۲ هستند، مؤلفه‌های دوم نیز باید مساوی باشند، پس $x = -1$ است. از طرفی در زوج مرتب‌های $(4, 7)$ و $(-2, y)$ ، مؤلفه‌های اول برابرند، پس مؤلفه دوم آن‌ها نیز باید مساوی باشند، بنابراین $y = 7$ است. در نتیجه مقدار عبارت خواسته شده در فرض سؤال، برابر با $y - x = 7 - (-1) = 8$ می‌باشد و گزینه ۲ پاسخ است.

۲- پاسخ: گزینه ۳

▲ مشخصات سؤال: ساده * حیطة: دانش * ریاضی و آمار ۱ (فصل ۲، درس ۱)

- یک رابطه بین دو مجموعه A و B (از مجموعه A به مجموعه B) یک «تابع» نامیده می‌شود؛ هرگاه متناظر با هر عضو از مجموعه A ، دقیقاً یک عضو از مجموعه B را بتوان نظیر یا مربوط کرد.
- در یک رابطه اگر به ازای هر مقدار برای متغیر مستقل x ، دقیقاً یک مقدار برای y به دست آید، آن رابطه، یک «تابع» است.

در رابطه $y = 3x^2 + 1$ به ازای هر مقدار x ، فقط یک مقدار برای y به دست می‌آید، پس طبق تعریف مفهوم تابع، این رابطه، یک تابع است. دقت کنید که ممکن است برای یک مقدار y ، چند مقدار برای x به دست آید که در این صورت، مشکلی برای تابع بودن رابطه ایجاد نمی‌کند.

۳- پاسخ: گزینه ۱

▲ مشخصات سؤال: متوسط * حیطة: دانش * ریاضی و آمار ۱ (فصل ۲، درس ۱)

- یک رابطه بین دو مجموعه A و B (از مجموعه A به مجموعه B) یک «تابع» نامیده می‌شود؛ هرگاه متناظر با هر عضو از مجموعه A ، دقیقاً یک عضو از مجموعه B را بتوان نظیر یا مربوط کرد.
- اگر رابطه بین x و y را $(x$ متغیر مستقل) به صورت جدولی و زوج مرتبی نمایش دهیم، در صورتی تابع است که هیچ دو زوج مرتب متمایزی با مؤلفه‌های اول برابر در آن وجود نداشته باشد.
- اگر رابطه از مجموعه A به مجموعه B را با نمودار پیکانی نمایش دهیم، در صورتی این رابطه تابع است که از هر عضو A دقیقاً یک پیکان خارج شود.
- اگر نمودار مختصاتی یک رابطه رسم شود، در صورتی این رابطه تابع است که هیچ دو نقطه‌ای روی خطی که موازی محور y ها باشد، قرار نگیرند.

در گزینه ۱، اگر خطی موازی محور عرض‌ها رسم شود، نمودار تابع را در دو نقطه قطع می‌کند، پس این رابطه، تابع نیست. در سایر گزینه‌ها، با توجه به تعریف تابع، همه رابطه‌ها تابع هستند.

▲ مشخصات سؤال: متوسط * حیطة: دانش * ریاضی و آمار ۱ (فصل ۲، درس ۲)

۴- پاسخ: گزینه ۱

با توجه به ضابطه تابع f ، با جایگذاری $x = -1$ و $x = 2$ در ضابطه تابع، مقادیر $f(-1)$ و $f(2)$ را به دست می آوریم:

$$\begin{cases} f(-1) = 2(-1)^3 - 3(-1) - 1 = -2 + 3 - 1 = 0 \\ f(2) = 2(2)^3 - 3(2) - 1 = 16 - 6 - 1 = 9 \end{cases} \Rightarrow f(-1) - f(2) = 0 - 9 = -9$$

▲ مشخصات سؤال: متوسط * حیطة: دانش * ریاضی و آمار ۱ (فصل ۲، درس ۱)

۵- پاسخ: گزینه ۳

- یک رابطه بین دو مجموعه A و B (از مجموعه A به مجموعه B) یک «تابع» نامیده می شود؛ هرگاه متناظر با هر عضو از مجموعه A ، دقیقاً یک عضو از مجموعه B را بتوان نظیر یا مربوط کرد.
- اگر رابطه بین x و y را $(x$ متغیر مستقل) به صورت جدولی و زوج مرتبی نمایش دهیم، در صورتی تابع است که هیچ دو زوج مرتب متمایزی با مؤلفه های اول برابر در آن وجود نداشته باشد.

اگر این رابطه را به صورت زوج مرتب بنویسیم، مؤلفه اول تمام زوج مرتبها، نام دانش آموز و مؤلفه دوم آنها نمرات دروس مختلف او می باشد. اگر این دانش آموز در دروس مختلف، نمرات متفاوتی کسب کند، این رابطه تابع نیست. ولی اگر او در تمام دروس نمرات یکسان به دست آورد، تابعی شامل یک زوج مرتب خواهیم داشت. بنابراین این رابطه می تواند یک تابع باشد و گزینه ۳ پاسخ است.

▲ مشخصات سؤال: متوسط * حیطة: کاربرد * ریاضی و آمار ۱ (فصل ۱، درس ۳)

۶- پاسخ: گزینه ۴

- ریشه هر معادله، در خود معادله صدق می کند.
- اگر $a \times b = 0$ باشد، نتیجه می گیریم: $a = 0$ یا $b = 0$.
- اتحاد جمله مشترک:

$$(x+a)(x+b) = x^2 + (a+b)x + ab$$

چون $x = 3$ ، ریشه معادله است، آن را در معادله جایگذاری کرده و معادله به دست آمده را بر حسب a حل می کنیم:

$$\frac{2x-1}{\frac{1}{3}ax-5} = \frac{a+2}{x-1} + 1 \xrightarrow{x=3} \Rightarrow \frac{2 \times 3 - 1}{\frac{1}{3} \times 3a - 5} = \frac{a+2}{3-1} + 1 \Rightarrow \frac{5}{\frac{1}{3}a - 5} = \frac{a+2}{2} + 1 \Rightarrow \frac{5}{\frac{1}{3}a - 5} = \frac{a+2+2}{2} = \frac{a+4}{2}$$

$$\xrightarrow{\text{طرفین وسطین}} (a-5)(a+4) = 10 \Rightarrow a^2 - a - 20 = 10 \Rightarrow a^2 - a - 30 = 0 \Rightarrow (a-6)(a+5) = 0 \Rightarrow \begin{cases} a = 6 \checkmark \\ a = -5 \times \end{cases}$$

با توجه به فرض سؤال، $a = 6$ که عدد طبیعی است، قابل قبول بوده و گزینه ۴ پاسخ است.

▲ مشخصات سؤال: متوسط * حیطة: دانش * ریاضی و آمار ۱ (فصل ۲، درس ۲)

۷- پاسخ: گزینه ۱

- برای نمایش تابع f ، از A به B می نویسیم: $\begin{cases} f: A \rightarrow B \\ y = f(x) \end{cases}$ که در آن، $f(x)$ ضابطه تابع، A دامنه تابع و B برد تابع است.
- در نمایش تابع به صورت زوج مرتب، مجموعه شامل همه مؤلفه های اول را «دامنه تابع» و مجموعه شامل همه مؤلفه های دوم را «برد تابع» می نامیم. دامنه تابع f را D_f و برد آن را با R_f نشان می دهیم.
- معادله درجه دوم $ax^2 + c = 0$ را یک معادله درجه دوم ناقص می نامند. اگر a و c هم علامت نباشند، آنگاه ریشه های معادله قرینه یکدیگر و برابر با $x_1 = \sqrt{\frac{-c}{a}}$ و $x_2 = -\sqrt{\frac{-c}{a}}$ هستند.

بر اساس تعریف دامنه و برد، هر یک از اعضای برد تابع را برابر با ضابطه تابع قرار داده و دامنه مربوط به آن را به دست می آوریم:

$$\begin{cases} x^2 - 1 = 0 \Rightarrow x^2 = 1 \Rightarrow x = \pm 1 \\ x^2 - 1 = 3 \Rightarrow x^2 = 4 \Rightarrow x = \pm 2 \\ x^2 - 1 = 8 \Rightarrow x^2 = 9 \Rightarrow x = \pm 3 \end{cases}$$

بنابراین دامنه تابع f به صورت $D_f = \{-1, 1, -2, 2, -3, 3\}$ بوده و مجموع مقادیر دامنه تابع برابر است با:

$$-1 + 1 - 2 + 2 - 3 + 3 = 0$$

۸- پاسخ: گزینه ۲ **▲** مشخصات سؤال: متوسط * حیطة: کاربرد * ریاضی و آمار ۱ (فصل ۱، درس ۲)

- در معادله درجه دوم $ax^2 + bx + c = 0$ ، اگر معادله دارای جواب باشد، آنگاه مجموع ریشه های معادله برابر با $-\frac{b}{a}$ و حاصل ضرب ریشه ها برابر با $\frac{c}{a}$ است:

$$\begin{cases} x_1 + x_2 = -\frac{b}{a} \\ x_1 \times x_2 = \frac{c}{a} \end{cases}$$

- ریشه هر معادله، در خود معادله صدق می کند.

اگر یکی از ریشه های معادله را x_1 در نظر بگیریم، ریشه دیگر معادله برابر با $2x_1$ خواهد بود. با توجه به روابط بین ریشه های معادله درجه دو، مجموع ریشه ها را به دست می آوریم:

$$x^2 = 2k - 6x \Rightarrow x^2 + 6x - 2k = 0 \Rightarrow x_1 + x_2 = -\frac{b}{a} = -6 \xrightarrow{x_2 = 2x_1} x_1 + 2x_1 = -6 \Rightarrow 3x_1 = -6 \Rightarrow x_1 = -2$$

با جایگذاری $x_1 = -2$ در معادله، مقدار k را محاسبه می کنیم:

$$(-2)^2 + 6(-2) - 2k = 0 \Rightarrow 4 - 12 - 2k = 0 \Rightarrow 2k = -8 \Rightarrow k = -4$$

۹- پاسخ: گزینه ۴ **▲** مشخصات سؤال: دشوار * حیطة: کاربرد * ریاضی و آمار ۱ (فصل ۲، درس ۱)

- اگر $a \times b = 0$ باشد، نتیجه می گیریم: $a = 0$ یا $b = 0$.

- اتحاد جمله مشترک:
 $(x + a)(x + b) = x^2 + (a + b)x + ab$
 - اگر رابطه بین x و y را $(x$ متغیر مستقل) به صورت جدولی و زوج مرتبی نمایش دهیم، در صورتی تابع است که هیچ دو زوج مرتب متمایزی با مؤلفه های اول برابر در آن وجود نداشته باشد.

برای آنکه رابطه f ، تابع باشد، باید مؤلفه دوم زوج مرتب هایی که مؤلفه اول آن ها با هم برابر است را مساوی هم قرار می دهیم:

$$\begin{cases} (10, n^2 + n) \\ (10, 110) \end{cases} \Rightarrow n^2 + n = 110 \Rightarrow n^2 + n - 110 = 0 \Rightarrow (n + 11)(n - 10) = 0 \Rightarrow \begin{cases} n_1 = -11 \\ n_2 = 10 \end{cases}$$

حال مقادیر به دست آمده برای n را بررسی می کنیم:

$$\begin{cases} n = 10 : f = \{(10, 110), (20, 10), (10, 20), (110, 10)\} \\ n = -11 : f = \{(10, 110), (20, 10), (-11, 20), (110, 10)\} \end{cases}$$

با توجه به زوج مرتب های $(10, 110)$ و $(10, 20)$ ، $n = 10$ غیر قابل قبول است.

حال با جایگذاری $n = -11$ در ضابطه تابع g ، مقدار $g(n)$ را به دست می آوریم:

$$g(n) = g(-11) = -2 \times (-11) + 3 = 25$$

۱۰- پاسخ: گزینه ۳

▲ مشخصات سؤال: دشوار * حیطة: کاربرد * ریاضی و آمار ۱ (فصل ۱، درس ۳)

- اگر $a \times b = 0$ باشد، نتیجه می‌گیریم: $a = 0$ یا $b = 0$
- اتحاد جمله مشترک:

$$(x+a)(x+b) = x^2 + (a+b)x + ab$$

- برای حل معادله‌های شامل عبارت‌های گویا، ابتدا با توجه به خاصیت‌های معادله و مخرج مشترک‌گیری، معادله‌ای نظیر $\frac{P(x)}{Q(x)} = 0$ به دست می‌آید. به شرط اینکه $Q(x) \neq 0$ ، وقتی معادله جواب دارد که $P(x) = 0$ باشد، سپس ریشه‌های این معادله را به دست می‌آوریم. از بین ریشه‌های به دست آمده، جواب‌هایی قابل قبول هستند که مخرج کسر $\frac{P(x)}{Q(x)}$ را صفر نکنند.

اگر تعداد فرزندان را n فرض کنیم، کل زمین تقسیم بر n خواهد شد که با انصراف یکی از فرزندان، تعداد افراد برابر با $n-1$ و در نتیجه، کل زمین بر $n-1$ نفر تقسیم می‌شود:

$$\text{سهام ارث هر پسر از زمین، در وضعیت اولیه} : \frac{S}{n}$$

$$\text{سهام ارث هر پسر از زمین، در وضعیت جدید} : \frac{S}{n-1}$$

حال طبق فرض سؤال، داریم:

$$\Rightarrow \frac{S}{n-1} - \frac{S}{n} = \frac{S}{12} \xrightarrow{\div S} \frac{1}{n-1} - \frac{1}{n} = \frac{1}{12} \Rightarrow \frac{n-n+1}{n \times (n-1)} = \frac{1}{12} \Rightarrow \frac{12}{12n(n-1)} - \frac{n(n-1)}{12n(n-1)} = 0$$

$$\Rightarrow \frac{12 - n^2 + n}{12n(n-1)} = 0 \Rightarrow n^2 - n - 12 = 0 \Rightarrow (n-4)(n+3) = 0 \Rightarrow \begin{cases} n_1 = -3 * \\ n_2 = 4 \checkmark \end{cases}$$

چون تعداد افراد نمی‌تواند مقداری منفی باشد، پس $n = 4$ قابل قبول است. بنابراین تعداد فرزندان ۴ نفر است و در نهایت، زمین به ۳ نفر می‌رسد و گزینه ۳ پاسخ است.

زبان و ادبیات فارسی

۱۱- پاسخ: گزینه ۲

▲ مشخصات سؤال: متوسط * حیطة: دانش * علوم و فنون ادبی ۱ (درس ۴)

الف) حماسه ملی ایران و شعر حماسی با فردوسی به اوج رسید.

ب) شعر غنایی با دو شاعر مشهور، رودکی و شهید بلخی، قوت و استحکام یافت.

ج) شعر پارسی در این دوره به دست رودکی بنیاد نهاده شد.

۱۲- پاسخ: گزینه ۴

▲ مشخصات سؤال: متوسط * حیطة: دانش * علوم و فنون ادبی ۱ (درس ۴)

ناحیه	دوره	زبان	
شمال و شمال شرقی ایران	دوره اشکانیان تا اوایل دوره ساسانی	پارتی	الف)
پارس	دوران ساسانی	پهلوی	ب)
مشرق و شمال شرقی ایران	پس از ورود اسلام به ایران	فارسی نو	ج)

۱۳- پاسخ: گزینه ۳

▲ مشخصات سؤال: دشوار * حیطة: دانش * علوم و فنون ادبی ۱ (درس ۴)

قرن چهارم و نیمه اول قرن پنجم، مهم ترین دوره تمدن اسلامی ایران بوده است.
قرن چهارم هجری، دوران غلبه، رواج، حفظ و ارائه آداب و رسوم ملی بود.
قرن چهارم و نیمه اول قرن پنجم، دوره ترقی در همه زمینه های علمی بود.

۱۴- پاسخ: گزینه ۱

▲ مشخصات سؤال: دشوار * حیطة: دانش * علوم و فنون ادبی ۱ (درس ۴)

موارد «ب»، «ج» و «د» نادرست هستند.
بررسی موارد نادرست:
ب) بعضی از امیران سامانی، خود، صاحب فضل و ادب بودند.
ج) در آغاز قرن سوم، دولت نیمه مستقل طاهری و پس از آن دولت مستقل صفاری بر سر کار آمد.
د) ادبیات فارسی دری هم به مفهوم واقعی خود، تقریباً هم زمان با دولت طاهریان پدید آمد.

۱۵- پاسخ: گزینه ۴

▲ مشخصات سؤال: متوسط * حیطة: دانش * علوم و فنون ادبی ۱ (درس ۴)

تفسیر طبری: اصل تفسیر را «محمد بن جریر طبری» به زبان عربی نوشته است؛ اما جمعی از دانشمندان آن زمان، این کتاب را به فارسی برگرداندند.
تاریخ الرسل و الملوک: نوشته «محمد بن جریر طبری» به زبان عربی بود که ابوعلی بلعمی از جانب منصور بن نوح سامانی مأموریت یافت که آن را به فارسی برگرداند.
بلعمی نیز با حذف و اضافه مطالبی، آن را به صورت تألیفی مستقل در آورد که به «تاریخ بلعمی» مشهور است.
شاهنامه ابومنصوری: این کتاب حدود سال ۳۴۶ قمری به دست عده ای از دانشوران خراسان نوشته شد. موضوع این کتاب، تاریخ گذشته ایران است.

۱۶- پاسخ: گزینه ۱

▲ مشخصات سؤال: متوسط * حیطة: دانش * علوم و فنون ادبی ۱ (درس ۴)

و مفاهیم ذهنی آنان از قلمرو تعالیم کلی اخلاقی فراتر نمی رفت. (قسمت ۴)

۱۷- پاسخ: گزینه ۳

▲ مشخصات سؤال: متوسط * حیطة: کاربرد * علوم و فنون ادبی ۱ (درس ۳)

بررسی سایر گزینه ها:
گزینه ۱: تکرار در واژه های «ریخته» و «بیخته»
گزینه ۲: تکرار در واژه «پری»
گزینه ۴: تکرار در واژه «مجنون»

۱۸- پاسخ: گزینه ۳

▲ مشخصات سؤال: دشوار * حیطة: کاربرد * علوم و فنون ادبی ۱ (درس ۳)

فقط در بیت «ج» واژه آرای به کار رفته است. (دیر مغان)
بررسی سایر موارد:
الف) کلمه «دست» در این بیت نمی تواند واژه آرای داشته باشد، چرا که واژه «دستگیر» یک واژه مرکب است و نمی توان اجزای آن را به صورت جداگانه با کلمات دیگر بررسی کرد.
ب) کلمه «شیرین» در مصراع اول «معشوقه خسرو» و در مصراع دوم منظور از جان شیرین، «جان آدمیزاد» است. (در تکرار، باید هر دو واژه یک معنا داشته باشند).
د) بین دو کلمه «شیرین» تفاوت معنایی وجود دارد. (اولی «مزه» و دومی «نام معشوق فرهاد» است).
ه) بین واژه «مهر» و «مهر» واژه آرای برقرار نیست.

۱۹- پاسخ: گزینه ۳

▲ مشخصات سؤال: دشوار * حیطة: کاربرد * علوم و فنون ادبی ۱ (درس ۳)

در گزینه ۳، فقط واژه آرایبی به کار رفته است (در صورتی که ردیف را تکرار حساب کنیم) و در مقایسه با سایر گزینه‌ها، واج آرایبی محسوس در واج خاصی وجود ندارد. (واژه آرایبی: «کنم»)

گزینه ۱: تکرار واژه «توام» / واج آرایبی در مصوت کوتاه «ی»
گزینه ۲: تکرار واژه «چرا» / واج آرایبی در مصوت کوتاه «ک» و صامت «ز»
گزینه ۴: تکرار واژه «خواب» / واج آرایبی در صامت «خ»

- البته بهتر است در شعر، ردیف را به عنوان آرایبه تکرار حساب نکنیم، اما مجموعاً بستگی به دیگر ابیات و مقایسه گزینه‌ها دارد.

۲۰- پاسخ: گزینه ۴

▲ مشخصات سؤال: دشوار * حیطة: کاربرد * علوم و فنون ادبی ۱ (درس ۳)

- واج آرایبی در صامت محسوس تر از مصوت است.

با توجه به این نکته، در گزینه ۴، واج آرایبی در صامت «ش» وجود دارد.

گزینه ۱: تکرار در مصوت کوتاه «ی» و «ئ»
گزینه ۲: تکرار در مصوت کوتاه «ب» و مصوت بلند «ا»
گزینه ۳: تکرار در مصوت کوتاه «ب»

- در تست‌هایی از این قبیل، سعی کنید بین گزینه‌ها مقایسه کنید و بهترین گزینه را انتخاب کنید.

۲۱- پاسخ: گزینه ۳

▲ مشخصات سؤال: متوسط * حیطة: کاربرد * علوم و فنون ادبی ۱ (درس ۵)

گزینه ۳ دارای ۱۵ هجا می‌باشد. (آ / م / دی / جا / نم / با / قر / با / نت / و / آ / لی / حا / لا / چ / را)
دیگر گزینه‌ها به ترتیب:

گزینه ۱: ۱۳ هجا (ما / را / ش / کار / کر / د / با / یف / کن / د / بر / ن / داشت)

گزینه ۲: ۱۲ هجا (م / نا / م / دم / ک / ج / ا / هان / داغ / دار / لا / زم / داشت)

گزینه ۴: ۱۱ هجا (وا / پس / م / روا / ای / ش / راب / ان / گور / م / شو)

- هجاهای کشیده، یک هجا در نظر گرفته می‌شوند و در شمارش هجاهای نباید به صورت بلند و کوتاه محاسبه شوند.

۲۲- پاسخ: گزینه ۴

▲ مشخصات سؤال: متوسط * حیطة: کاربرد * علوم و فنون ادبی ۱ (درس ۵)

حرف «ی» در این بیت هم به صورت مصوت بلند «ای» آمده و هم به صورت صامت «ی». (صامت: برای، یار، یکی / مصوت: باقی، یکی، می‌افتد)

نباید سراغ اینا بری

گزینه ۱: در این بیت حرف «ی» فقط به صورت مصوت آمده است. (مشکلی، نیست)
 گزینه ۲: در این بیت حرف «ی» فقط به صورت صامت آمده است. (رویت، سودای، سیلاب)
 گزینه ۳: در این بیت حرف «ی» فقط به صورت مصوت آمده است. (سینه، آتشی، این)

۲۳- پاسخ: گزینه ۲ ▲ مشخصات سؤال: متوسط * حیطة: کاربرد * علوم و فنون ادبی ۱ (درس ۵)

جوابش اینه

گزینه ۲: ب زی را | و ری چر | خ نی لو | ف ری را
 U - - U | - - U | - - U | - - U

نباید سراغ اینا بری

گزینه های ۱ و ۴: ب دین بو | م بر زن | د یک تن | م باد
 ک شا نی | ب دو گف | ت بی با | ر ر گی
 U - - U | - - U | - - U | - - U (یک هجا کم دارد.)
 گزینه ۳: ب در یا بن | گ رم در یا | ت بی نم
 U - - U | - - U | - - U

۲۴- پاسخ: گزینه ۱ ▲ مشخصات سؤال: متوسط * حیطة: کاربرد * علوم و فنون ادبی ۱ (درس ۵)

جوابش اینه

«الف» و «د»: ای سا ر بان | آ هس ت ران | کا را م جا | نم می ز ود
 با را ن اش | کم می ر ود | وز اب ر ما | تش می ج هد
 - - U | - - U | - - U | - - U
 «ب»: گو یا خ دا | از من ف قط | یک در پ در | می خاست
 - U | - U | - U | - U
 «ج»: ای م ه مه | ر رو ز شب | آ ی ن دا | ر حس ن ت
 - U | - U | - U | - U

۲۵- پاسخ: گزینه ۲ ▲ مشخصات سؤال: دشوار * حیطة: کاربرد * علوم و فنون ادبی ۱ (درس ۵)

جوابش اینه

خط عروضی گزینه ۲: بُلند آتشیز عشق ساختی از من / ب گون ای ک خدت هم گداختی از من (۴ مورد)

نباید سراغ اینا بری

گزینه ۱: زاهد ظاهر پرستز حال ما آگاه نیست / در حق ما هر چه گوید جای هیچکراه نیست (۲ مورد)
 گزینه ۳: گرم بازامدی محبوب سیمندام سنگین دل / گلز خرم برآوردی ی خارز پای یز گل (ندارد)
 گزینه ۴: مندر خد نمیبام ک رویز دوست برتابم / بداری دوست دستز من ک طاقت رفت پایابم (۲ مورد)

۲۶- پاسخ: گزینه ۴ ▲ مشخصات سؤال: دشوار * حیطة: کاربرد * علوم و فنون ادبی ۱ (درس ۵)

جوابش اینه

م را
 U -
 پ ری شا نم
 U - - - U

بنابراین در مصراع اول به کلمه‌ای با هجاهای «- - - U» و مصراع دوم به کلمه‌ای با هجاهای «- - - -» نیاز داریم.

بررسی گزینه‌ها:

- گزینه ۱: رازی: -- / چ نان در دی ست: U---U
 گزینه ۲: عش قی ست: --U / ط بی بی: --U
 گزینه ۳: رازی ست: --U / د لا را می: ---U
 گزینه ۴: شو قی ست: --U / در ما نی: ---

۲۷- پاسخ: گزینه ۳ ▲ مشخصات سؤال: ساده * حیطة: کاربرد * علوم و فنون ادبی ۱ (درس ۵)

چ: صامت / ا: مصوت / د: صامت / (ُ): مصوت / ر: صامت
 توجه شود که در گزینه ۱ حرف «ه» در آخر کلمه «خانه»، مصوت (کسره) محسوب می‌شود.

- گزینه ۱: خ: صامت / ا: مصوت / ن: صامت / (ِ): مصوت
 گزینه ۲: ا (همزه): صامت / (َ): مصوت / ن: صامت / ب: صامت / ا: مصوت / ر: صامت
 گزینه ۴: د: صامت / (ِ): مصوت / ر: صامت / ی: صامت / ا: مصوت

۲۸- پاسخ: گزینه ۲ ▲ مشخصات سؤال: متوسط * حیطة: استدلال * علوم و فنون ادبی ۱ (درس ۵)

مفهوم بیت سؤال به این اشاره دارد که عیب از درون است نه از آنچه که عیب را نشان می‌دهد، پس باید با تیرگی‌های درون جنگید.
 گزینه‌های ۱، ۳ و ۴ به همین مفهوم اشاره دارند.
 مفهوم گزینه ۲: به زیبایی یار اشاره دارد.

۲۹- پاسخ: گزینه ۳ ▲ مشخصات سؤال: متوسط * حیطة: استدلال * علوم و فنون ادبی ۱ (درس ۵)

مصراع ذکر شده در صورت سؤال، اشاره به سختی‌های راه عشق دارد که در ابتدای ورود به این راه تصور می‌کنی که همه چیز آسان است، اما به محض ورود، سختی‌های عشق، مقابل راه تو قرار می‌گیرند. گزینه‌های ۱، ۲ و ۴ به این مفهوم اشاره دارند.
 گزینه ۳: فقط به این مفهوم اشاره دارد که بعد از هر سختی، آسانی در راه است.

۳۰- پاسخ: گزینه ۲ ▲ مشخصات سؤال: دشوار * حیطة: استدلال * علوم و فنون ادبی ۱ (درس ۳) (کارگاه تحلیل فصل ۱)

قطعه داده شده به پرهیز از اسراف اشاره دارد و مفهوم کلی آن این است که خرج و هزینه وابسته به درآمد است و اگر دخل و درآمد با مخارج متناسب نباشد، نمی‌توان هزینه کرد. موارد «ب»، «ج» و «ه» به این مفهوم اشاره دارند.
 بررسی سایر موارد:
 الف) خداوند با نور خویش، دنیا را روشن می‌سازد و به کمک هیچ کس دیگری نیاز ندارد.
 د) اندک اندک جمع می‌شود که به بسیاری می‌رسد.

- در مورد «ب»، شاعر می‌گوید کسی که در روز روشن شمع روشن کند، ناچار است که شب را در تاریکی سر کند و همان مفهوم اسراف را می‌رساند.

علوم اجتماعی

۳۱- پاسخ: گزینه ۴

▲ مشخصات سؤال: متوسط * حیطة: دانش * جامعه‌شناسی ۱ (درس ۳)

- عضویت اعضا در بدن موجودات زنده و نظم آن‌ها تکوینی است؛ یعنی براساس آگاهی و اراده اعضا به وجود نمی‌آید و به همین دلیل با اراده اعضا تغییر نمی‌کند.
- عضویت در جهان اجتماعی و نظم میان اعضای آن با اراده و آگاهی انسان‌ها تعریف می‌شود و با قرارداد آن‌ها به وجود می‌آید.
- هرگاه یک نسل نتواند فرهنگ خود را حفظ کند یا نتواند آن را به نسل بعد منتقل سازد، جهان اجتماعی آن فرو می‌ریزد یا دگرگون شده و به جهان اجتماعی دیگری تبدیل می‌شود.
- آگاهی و شناختی که جهان اجتماعی براساس آن شکل می‌گیرد، فردی و خصوصی نیست، بلکه نوعی آگاهی مشترک و عمومی است.

- داشتن اعضا و نظم، از ویژگی‌های مشترک جهان اجتماعی و موجود زنده است.

۳۲- پاسخ: گزینه ۱

▲ مشخصات سؤال: متوسط * حیطة: دانش * جامعه‌شناسی ۱ (درس ۳)

- قطع گسترده جنگل‌ها به منظور شهرسازی ← تأثیر جهان اجتماعی بر جهان طبیعی
- دگرگونی آرمان‌های آدمیان با شناخت خداوند ← تأثیر جهان ماوراءطبیعی بر جهان اجتماعی
- ساخت سقف‌های شیب‌دار در مناطق برفی ← تأثیر جهان طبیعی بر جهان اجتماعی

- هریک از موجوداتی که بیرون از جهان اجتماعی قرار دارند (موجودات طبیعی و ماوراءطبیعی)، به واسطه ارتباطی که با زندگی اجتماعی انسان پیدا می‌کنند، در گستره جهان اجتماعی قرار می‌گیرند.

۳۳- پاسخ: گزینه ۲

▲ مشخصات سؤال: متوسط * حیطة: دانش * جامعه‌شناسی ۱ (درس ۴)

بررسی عبارت‌های نادرست:

- عبارت «اول»: لایه‌های سطحی جهان اجتماعی، تأثیرات محدودتری دارند و بیشتر در معرض تغییرند.
- عبارت «سوم»: لایه‌های عمیق جهان اجتماعی، تأثیرات همه‌جانبه و فراگیر دارند و کمتر در معرض تغییر قرار می‌گیرند.
- عبارت «پنجم»: تغییر برخی از هنجارها تا زمانی که به تغییر در لایه‌های عمیق منجر نشود، موجب تحول و تغییر جهان اجتماعی نمی‌شود.

■ به آسانی تغییر می‌کنند. ■ با حذف آن‌ها، جهان اجتماعی تداوم می‌یابد. ■ نقش حیاتی و اساسی ندارند.	}	سطحی	}	- لایه‌های جهان اجتماعی
■ به آسانی تغییر نمی‌کنند. ■ اگر حذف شوند، جهان اجتماعی فرو می‌ریزد. ■ نقش تعیین‌کننده دارند.	}	عمیق		

۳۴- پاسخ: گزینه ۴

▲ مشخصات سؤال: متوسط * حیطة: دانش * جامعه‌شناسی ۱ (درس ۴)

بررسی عبارت‌های نادرست:

- ب) هر نهاد اجتماعی، شیوه قابل قبول تأمین بعضی از نیازهای افراد را معین می‌سازد و شیوه‌های غیرقابل قبول را طرد می‌کند.
ج) نهاد اقتصاد، راه درست و مقبول و کژراهه‌های به‌دست آوردن ثروت را در جهان اجتماعی تعیین می‌کند.

- خانواده، تعلیم و تربیت، سیاست و اقتصاد از مهم‌ترین نهادهای اجتماعی‌اند.

۳۵- پاسخ: گزینه ۴

▲ مشخصات سؤال: متوسط * حیطة: دانش * جامعه‌شناسی ۱ (درس ۴)

- لایه‌های عمیق جهان اجتماعی، همان عقاید و ارزش‌ها هستند که تأثیرات همه‌جانبه و فراگیر دارند و کمتر در معرض تغییر قرار می‌گیرند.
- لایه‌های سطحی جهان اجتماعی تأثیرات محدودتری دارند و بیشتر در معرض تغییرند. هنجارها و نمادها لایه‌های سطحی جهان اجتماعی را شامل می‌شوند. شیوه احوال‌پرسی یک هنجار است، بنابراین در لایه‌های سطحی جهان اجتماعی قرار می‌گیرد.
- در جهان اجتماعی، بُعد معنایی و ذهنی پدیده‌ها، اهمیت بسیاری دارند. استعداد دانش آموز، یک پدیده ذهنی و نامحسوس است.

- گزینه ۱: نادرست؛ لایه سطحی - درست - نادرست؛ پدیده‌های عینی، بُعد محسوس و مادی قوی‌تری دارند.
گزینه ۲: نادرست؛ لایه سطحی - درست - درست
گزینه ۳: درست - نادرست؛ هنجارها و نمادها لایه‌های سطحی جهان اجتماعی هستند - درست

- عمیق‌ترین لایه جهان اجتماعی، عقاید کلانی هستند که بر ارزش‌های اجتماعی تأثیر می‌گذارند.

۳۶- پاسخ: گزینه ۱

▲ مشخصات سؤال: دشوار * حیطة: کاربرد * جامعه‌شناسی ۱ (درس ۴)

- برگزاری کنکور سراسری در ایران ← عینی (محسوس و قابل مشاهده) و کلان (در کل کشور)
- باور مردم به تأثیر دعا در موفقیت شغلی ← ذهنی (نامحسوس و غیرقابل مشاهده) و خرد (تأثیرگذاری در سطح فردی)
- برگزاری مراسم عزاداری محرم در سطح یک محله ← عینی (محسوس و قابل مشاهده) و خرد (در سطح محله)
- سیاست‌های دولت برای مدیریت قیمت نفت ← عینی (منابع و اقتصاد قابل مشاهده) و کلان (در سطح دولت)

- با تقسیم‌بندی پدیده‌های اجتماعی به خرد و کلان به میزان اثرگذاری خود بر پدیده‌های اجتماعی و اثرپذیری از آنها پی می‌بریم.

۳۷- پاسخ: گزینه ۳

▲ مشخصات سؤال: متوسط * حیطة: دانش * جامعه‌شناسی ۱ (درس ۵)

- تفاوت‌هایی که مربوط به لایه‌های عمیق جهان اجتماعی و عناصر محوری باشد، از نوع تفاوت‌های میان جهان‌های اجتماعی مختلف است.
- تفاوت‌هایی که به حوزه نمادها و هنجارها باز می‌گردد، از نوع تفاوت‌هایی است که درون یک جهان اجتماعی پذیرفته می‌شود.
- توحید و یکتاپرستی و خلافت و کرامت انسان، از اعتقادات و ارزش‌های جهان اجتماعی اسلام است.

- شرک و بت‌پرستی و نگاه نژادی و قبیله‌ای، از اعتقادات و ارزش‌های بنیادی جهان اجتماعی شبه جزیره عربستان بود.

۳۸- پاسخ: گزینه ۲

▲ مشخصات سؤال: دشوار * حیطة: دانش * جامعه‌شناسی ۱ (درس ۵)

عبارات «اول» و «سوم» مربوط به جهان‌های اجتماعی در طول هم (دیدگاه تک‌خطی) هستند و عبارات «دوم» و «چهارم»، مربوط به جهان‌های اجتماعی در عرض هم (دیدگاه عرضی) هستند.

- دیدگاه طولی: کسانی که به دیدگاه طولی معتقدند، نگاه خطی به تاریخ بشر دارند. در این دیدگاه، همه جوامع در یک خط قرار می‌گیرند. بعضی از آن‌ها در این مسیر واحد، پیشرفته‌ترند و بعضی در مقایسه با جوامع پیشرفته، عقب‌مانده‌اند و جوامعی که به لحاظ تاریخی عقب‌مانده‌اند، باید جوامع پیشرفته را الگوی حرکت خود قرار دهند.
- دیدگاه عرضی: برخی اندیشمندان معتقدند که جهان‌های اجتماعی متنوع‌اند. هر جهان اجتماعی، فرهنگ و تمدن مناسب خود را به وجود می‌آورد. فرهنگ‌ها و تمدن‌ها نیز براساس آرمان‌ها و ارزش‌های خود تحولاتی را دنبال می‌کنند و مسیرهای مختلفی را می‌پیمایند. برخی فرهنگ و تمدن‌ها زمانی طولانی دوام می‌آورند و بعضی دیگر پس از مدتی از بین می‌روند.

- آگوست کنت، اسپنسر، دورکیم و مارکس از جمله جامعه‌شناسان معتقد به دیدگاه طولی (تک‌خطی) هستند.

۳۹- پاسخ: گزینه ۲

▲ مشخصات سؤال: متوسط * حیطة: دانش * جامعه‌شناسی ۱ (درس ۵)

بررسی گزینه‌ها:

گزینه ۱: درست - درست

گزینه ۲: درست - نادرست؛ به پیچیدگی و عمق جوامع غیرغربی پی بردند.

گزینه ۳: نادرست؛ مردم‌شناسان یکی از مهم‌ترین انتقادها به خودمداری فرهنگ غرب را مطرح کردند - نادرست؛ مردم‌شناسان نگاه عرضی به تاریخ بشر دارند.

گزینه ۴: درست - درست

- وقتی مردم‌شناسان بنا بر وظیفه حرفه‌ای خود با فرهنگ‌های غیرغربی مواجه شدند، به پیچیدگی و عمق آن‌ها و اشتباه جامعه‌شناسان غربی پی بردند. از این رو یکی از مهم‌ترین انتقادها به خودمداری فرهنگ غرب و تصور ساده آن از سایر فرهنگ‌ها را مردم‌شناسان مطرح کردند.

۴۰- پاسخ: گزینه ۱

▲ مشخصات سؤال: دشوار * حیطة: دانش * جامعه‌شناسی ۱ (درس ۶)

- از دست رفتن دانش اهداف و ارزش‌ها ← زوال عقلانیت ذاتی
- از دست رفتن اراده و آزادی انسان‌ها ← قفس آهنین
- گسترش دانش وسایل ← بسط و توسعه عقلانیت ابزاری

- در جهان متجدد، به تدریج انسان‌ها اسیر نظام پیچیده‌ای می‌شوند که مثل قفس آهنین، همه ابعاد وجود آن‌ها را احاطه می‌کند و فرصت‌هایی از این قفس خودساخته را از آنان می‌گیرد. از این روند به از دست رفتن اراده و آزادی انسان‌ها یاد می‌شود.

۴۱- پاسخ: گزینه ۲

▲ مشخصات سؤال: متوسط * حیطة: دانش * جامعه‌شناسی ۱ (درس ۶)

در جهان اجتماعی دنیوی (سکولار) طبیعت هیچ‌گونه معنا، هدف و غایتی ندارد و صرفاً ماده خامی در اختیار انسان است که می‌تواند به میل خود در آن دخل و تصرف کند. بهره‌وری‌های بی‌نظیر کنونی و بحران‌های زیست‌محیطی کنونی در دنیا محصول همین دیدگاه است.

انواع جهان‌های اجتماعی براساس فرهنگ

- دنیوی (سکولار)
- توحیدی
- معنوی
- اساطیری

۴۲- پاسخ: گزینه ۳ ▲ مشخصات سؤال: متوسط * حیطة: دانش * جامعه‌شناسی ۱ (درس ۶)

برخی جهان‌های اجتماعی مانع بسط ابعاد دنیوی وجود انسان می‌شوند و نسبت به نیازهای مادی و دنیوی انسان بی‌توجه‌اند و با رویکرد دنیاگریز خود از توانمندی‌های آدمی برای آباد کردن این جهان استفاده نمی‌کنند.

جهان‌های اجتماعی مختلف را می‌توان براساس آرمان‌ها و ارزش‌های آن‌ها و نیز فرصت‌ها و محدودیت‌هایی که به‌دنبال می‌آورند، ارزیابی کرد.

فرصت‌ها و محدودیت‌های جهان اجتماعی به یکدیگر وابسته‌اند و هیچ‌کدام بدون دیگری محقق نمی‌شوند. به عبارت دیگر، فرصت‌ها و محدودیت‌ها دو روی یک سکه‌اند.

هر جهان اجتماعی براساس عقاید و ارزش‌های خود و نیز فرصت‌ها و محدودیت‌هایی که به‌دنبال می‌آورد، افق‌ها و ظرفیت‌های جدیدی را برای انسان فراهم می‌کند و ممکن است ظرفیت‌ها و توانمندی‌های دیگر بشر را نادیده بگیرد.

۴۳- پاسخ: گزینه ۲ ▲ مشخصات سؤال: متوسط * حیطة: دانش * جامعه‌شناسی ۱ (درس ۶)

تمام موارد، عبارت‌هایی را نشان می‌دهد که وابسته به اراده خود افراد است، به‌جز گزینه ۲.

تغییر محتوای کتاب درسی رسمی کشور به اراده یک دانش‌آموز و میل او بستگی ندارد، بلکه از جمله تصمیمات کلان و تأثیرات جهان اجتماعی است که خود را به‌صورت فرصت یا محدودیت نشان می‌دهد.

۴۴- پاسخ: گزینه ۴ ▲ مشخصات سؤال: متوسط * حیطة: دانش * جامعه‌شناسی ۱ (درس‌های ۵ و ۶)

ارتباط با هم‌زبانان و مبادله معانی پیچیده ← فرصت پدیده زبان

در آن تقسیم کار اجتماعی شکل نگرفته است ← جوامع مکانیکی

ضرب‌المثل «همه راه‌ها به رُم ختم می‌شوند» ← جهان‌های اجتماعی در طول هم (نگاه طولی یا تک‌خطی به تاریخ بشر)

محصول انحراف بشر از فرهنگ توحیدی است ← فرهنگ اساطیری

منع انسان از تناول گیاهان و حیوانات، نمونه‌ای از محدودیت‌های جهان اساطیری است.

۴۵- پاسخ: گزینه ۲ ▲ مشخصات سؤال: دشوار * حیطة: دانش * جامعه‌شناسی ۱ (درس‌های ۴ تا ۶)

بررسی گزینه‌ها:

گزینه ۱: نادرست؛ تمامی پدیده‌های اجتماعی هویتی معنایی و ذهنی دارند - درست

گزینه ۲: درست - نادرست؛ ولی معمولاً در هر جهان اجتماعی نوع خاصی از این روش‌ها پذیرفته می‌شود.

گزینه ۳: درست - درست

گزینه ۴: نادرست؛ هر جهان اجتماعی براساس عقاید و ارزش‌های خود افق‌ها و ظرفیت‌های جدیدی را برای انسان فراهم می‌کند - نادرست؛ ممکن است ظرفیت‌ها و توانمندی‌های دیگر بشر را نادیده بگیرد.

جهان‌های اجتماعی مختلف را می‌توان براساس آرمان‌ها و ارزش‌های آن‌ها و نیز فرصت‌ها و محدودیت‌هایی که به‌دنبال می‌آورند، ارزیابی کرد.

زبان عربی

۴۶- پاسخ: گزینه ۱

▲ مشخصات سؤال: متوسط * حیطة: دانش * عربی، زبان قرآن ۱ (درس ۴)

جوابش اینه

أحسن: بهتر، نیکوتر (رد گزینه‌های ۲ و ۳) // إدفع: دفع کن (رد گزینه ۳) // ألذی بینک و بینه عداوة: کسی که میان تو و او دشمنی است (رد گزینه‌های ۲ و ۴) // کأنه ولی حمیم: گویی دوستی صمیمی است، گویی دوستی صمیمی می‌شود (رد سایر گزینه‌ها)

خوبه اینو بدونی

- همان‌طور که می‌دانید «ألذی» و «ألّتی» به معنای «کسی که» هستند؛ اما گاهی می‌توان این کلمات را با توجه به قرائن جمله «شیوه‌ای که» یا «گونه‌ای که» ترجمه کرد؛ مانند همین آیه که «ألّتی» در آن «گونه‌ای که» یا «روشی که» ترجمه می‌شود. تشخیص این نکته فقط از روی مفهوم و قرائن جمله ممکن است.

۴۷- پاسخ: گزینه ۳

▲ مشخصات سؤال: ساده * حیطة: دانش * عربی، زبان قرآن ۱ (درس ۳)

جوابش اینه

نبینا الکریم: پیامبر گرامی‌مان (ترکیب وصفی اضافی) (رد گزینه‌های ۱ و ۲) // فی أحد کلماته: در یکی از سخنانش (رد گزینه‌های ۱ و ۴) // نیام: خفتگان (مفرد: نائم) (رد گزینه‌های ۱ و ۲) // إذا ماتوا: هرگاه بمیرند (رد گزینه‌های ۱ و ۴) // إنتبهوا: بیدار می‌شوند (رد گزینه ۱) // کلمة «گویی» در گزینه ۲ اضافی است.

۴۸- پاسخ: گزینه ۲

▲ مشخصات سؤال: متوسط * حیطة: کاربرد * عربی، زبان قرآن ۱ (درس ۴)

جوابش اینه

یُفَرِّقون الذین: کسانی را که ... پراکنده می‌کنند (رد سایر گزینه‌ها) // یحترمون: احترام می‌گذارند، محترم می‌شمارند (رد گزینه‌های ۳ و ۴) // «نقاط» که جمع «نقطه» است، در گزینه‌های ۱ و ۳ به صورت مفرد به کار رفته است. (رد گزینه‌های ۱ و ۳)

۴۹- پاسخ: گزینه ۳

▲ مشخصات سؤال: متوسط * حیطة: کاربرد * عربی، زبان قرآن ۱ (درس ۳)

جوابش اینه

إحتفالاً لأصدقاء: جشنی برای دوستانی که (رد گزینه‌های ۱ و ۲) // یُفَتِّشون: جست‌وجو می‌کنند، بازرسی می‌کنند (رد گزینه ۲) // مُعَلِّق: بسته، بسته‌شده (رد گزینه‌های ۱ و ۴) // مُجَفَّف: خشک (رد گزینه‌های ۱ و ۴)

۵۰- پاسخ: گزینه ۴

▲ مشخصات سؤال: ساده * حیطة: کاربرد * عربی، زبان قرآن ۱ (درس ۴)

جوابش اینه

تعایش: هم‌زیستی کن (فعل امر از باب «تفاعل») (رد گزینه‌های ۱ و ۳) // کُلّ حزب: هر حزبی (رد گزینه‌های ۱ و ۳) // إحتفظ: حفظ کن، نگهدار (رد گزینه ۱) // عقائدهم: عقیده‌هایشان (رد گزینه ۲) // ألوانهم: رنگ‌هایشان (رد گزینه ۲)

خوبه اینو بدونی

- کلمه «کُلّ» اگر قبل از کلمه مفرد بیاید، به شکل «هر» ترجمه می‌شود. مثال: «کُلّ حزب: هر حزبی» / «کُلّ لون: هر رنگی»
- اما اگر این کلمه قبل از کلمه جمع بیاید، به صورت «همه» ترجمه می‌شود. مثال: «کُلّ الأحزاب: همه حزب‌ها» / «کُلّ الألوان: همه رنگ‌ها»

۵۱- پاسخ: گزینه ۴

▲ مشخصات سؤال: دشوار * حیطة: کاربرد * عربی، زبان قرآن ۱ (درس‌های ۳ و ۴)

جوابش اینه

ترجمه صحیح گزینه ۴: «مردم گروهی را برای شناخت رازهای آن پدیده پخش شده فرستادند!»

۵۲- پاسخ: گزینه ۳ ▲ مشخصات سؤال: متوسط * حیطة: دانش * عربی، زبان قرآن ۱ (درس‌های ۳ و ۴)

اسامی جمع در گزینه‌ها:

- گزینه ۱: «صفوف» جمع مکسر «صف» / «المسلمین» جمع مذکر سالم ← یک جمع مکسر در جمله
گزینه ۲: «غصون» جمع مکسر «غصن» / «الأشجار» جمع مکسر «الشجرة» ← دو جمع مکسر در جمله
گزینه ۳: «قادة» جمع مکسر «قائد» / «الشعوب» جمع مکسر «الشعب» / «معبودات» جمع مؤنث سالم / «الکفار» جمع مکسر «الکافر» ← سه جمع مکسر در جمله
گزینه ۴: «الأطفال» جمع مکسر «الطفل» / «جبال» جمع مکسر «جبل» / «مسورین» جمع مذکر سالم ← دو جمع مکسر در جمله

۵۳- پاسخ: گزینه ۴ ▲ مشخصات سؤال: متوسط * حیطة: کاربرد * عربی، زبان قرآن ۱ (درس‌های ۳ و ۴)

ترجمه گزینه‌ها:

- گزینه ۱: مأمور اداره گذرنامه، مسافران و بلیت‌هایشان را در بخش گذرنامه بازرسی می‌کند! ✓
گزینه ۲: گردباد، باد شدیدی است که از مکانی به مکانی دیگر منتقل می‌شود! ✓
گزینه ۳: ساعت کار، وقت مشخصی برای کار، از ابتدا تا پایان است! ✓
گزینه ۴: سود بردن، فکری جدید است برای حل مشکلی که با آن مواجه می‌شویم! * (برای این توضیح، کلمه «إقتراح: پیشنهاد» مناسب است.)

۵۴- پاسخ: گزینه ۲ ▲ مشخصات سؤال: دشوار * حیطة: استدلال * عربی، زبان قرآن ۱ (درس ۴)

ترجمه آیه عبارت سؤال: «همانا گرمی‌ترین شما نزد خداوند، باتقواترین شماست.»

بررسی مفهوم گزینه‌ها:

- گزینه ۱: به کنار گذاشتن تقوا اشاره دارد.
گزینه ۲: اشاره می‌کند که خدا عمل را از انسان باتقوایی قبول می‌کند که ایمان و اعمال نیک داشته باشد.
گزینه ۳: بیان می‌کند که حتی پدر انسان‌ها، یعنی حضرت آدم عليه السلام، نیز نتوانست کامل‌ترین مراتب تقوا و اطاعت از اوامر الهی را به‌طور کامل به‌جا بیاورد.
گزینه ۴: بیان می‌کند که انسان اگر اراده قوی نداشته باشد، شاید نتواند در برابر نیروی عشق، تقوا را رعایت کند.

۵۵- پاسخ: گزینه ۱ ▲ مشخصات سؤال: متوسط * حیطة: کاربرد * عربی، زبان قرآن ۱ (درس ۳)

«يَحْتَفِلُ» فعل مضارع از باب «إفتعال» است.

۵۶- پاسخ: گزینه ۲ ▲ مشخصات سؤال: متوسط * حیطة: کاربرد * عربی، زبان قرآن ۱ (درس ۳)

بررسی گزینه‌ها:

- گزینه ۱: «يَحْتَفِلُ» بر وزن «يَفْتَعِلُ» است. بنابراین مصدرش بر وزن «إفتعال» است.
گزینه ۲: «تَسْتَخِدِمُ» بر وزن «يَسْتَفْعِلُ» ساخته شده است. بنابراین مصدرش بر وزن «إستفعال» است.
گزینه ۳: «يَنْتَفِعُ» بر وزن «يَفْتَعِلُ» است. بنابراین مصدرش بر وزن «إفتعال» است.
گزینه ۴: «إستلم» بر وزن «إفتعل» است. بنابراین مصدرش بر وزن «إفتعال» است.

- برای تشخیص وزن مصدر یک فعل ثلاثی مزید، باید ابتدا آن فعل را به شکل مفرد در آوریم و آنگاه ببینیم وزن فعل به دست آمده با وزن های کدام یک از وزن های موجود در جدول افعال و مصادر ثلاثی مزید مطابقت دارد.

- برای مثال فعل «تکتسبان» را در نظر بگیرید. ابتدا باید تشخیص دهیم که این فعل در کجای جدول افعال ماضی یا مضارع قرار دارد. آنگاه اولین فعل مفرد آن جدول را به دست می آوریم. در این مورد به فعل «يَكْتَسِبُ» می رسیم که اولین صیغه این فعل در جدول افعال مضارع است. آنگاه وزن این فعل را تشخیص می دهیم که «يَفْتَعِلُ» می باشد. اکنون نوبت آن است که ببینیم وزن «يَفْتَعِلُ» در کدام دسته از افعال ثلاثی مزید قرار می گیرد. با بررسی جدول افعال ثلاثی مزید به دسته «إِفْتَعَلَ- يَفْتَعِلُ» با مصدر «إِفْتَعَلَ» می رسیم. آنگاه حروف اصلی فعل را در این وزن مصدر قرار می دهیم و به کلمه «إِكْتَسَابُ» می رسیم. پس مصدر فعل «تکتسبان»، «إِكْتَسَابُ» از باب «إِفْتَعَلَ» است.

۵۷- پاسخ: گزینه ۴ ▲ مشخصات سؤال: متوسط * حیطة: کاربرد * عربی، زبان قرآن ۱ (درس ۳)

بررسی گزینه ها:

گزینه ۱: «تَبَيَّنَ: آشکار شد» فعل ماضی از باب «تَفَعَّلَ» است. «أَسْتَغْفِرُ: آمرزش می خواهم» فعل مضارع از باب «إِسْتَفْعَلَ» است.

گزینه ۲: «إِسْتَعْفَرُوا: آمرزش خواستند» فعل ماضی از باب «إِسْتَفْعَلَ» است. «يَغْفِرُ: می آمرزد» فعل مضارع ثلاثی مجزّد است.

گزینه ۳: «أرسلوا: فرستادند» فعل ماضی است. «يسحب: می کشد» فعل مضارع ثلاثی مجزّد است.

گزینه ۴: «تَعَلَّمَ: یاد گرفت» فعل ماضی از باب «تَفَعَّلَ» است. «إنسحب: عقب نشینی کرد» نیز فعل ماضی از باب «إِنْفَعَلَ» است. پس در این گزینه فعل مضارع وجود ندارد.

۵۸- پاسخ: گزینه ۳ ▲ مشخصات سؤال: دشوار * حیطة: کاربرد * عربی، زبان قرآن ۱ (درس ۳)

بررسی گزینه ها:

گزینه ۱: «تَعَلَّمُوا: یاد بگیرید» فعل امر باب «تَفَعَّلَ» و جمع مذکر مخاطب است. بنابراین ضمیر «أنتم» برایش صحیح است.

گزینه ۲: «تَخَرَّجُوا: دانش آموخته شدند» فعل ماضی باب «تَفَعَّلَ» و جمع مذکر غایب است. بنابراین ضمیر «هم» برایش صحیح است.

گزینه ۳: فعل «إِسْتَمَعَا: گوش دادند» ماضی و مثنی مذکر غایب است. بنابراین ضمیر «أنتما: شما» برایش نادرست است و به جایش ضمیر «هُما: آن ها» صحیح می باشد.

گزینه ۴: «إِعْتَصِمْنَ: چنگ بزنید» فعل امر باب «إِفْتَعَلَ» و جمع مؤنث مخاطب است. بنابراین ضمیر «أنتن» برایش صحیح است.

۵۹- پاسخ: گزینه ۲ ▲ مشخصات سؤال: ساده * حیطة: کاربرد * عربی، زبان قرآن ۱ (درس ۳)

فعل «يَعْتَذِرُ» بر وزن «يَفْتَعِلُ» است. بنابراین مصدر آن باید بر وزن «إِفْتَعَلَ» باشد. از این رو مصدرش «إِعْتَذَرَ» است، نه «مَعَذَرَهُ».

۶۰- پاسخ: گزینه ۱ ▲ مشخصات سؤال: متوسط * حیطة: کاربرد * عربی، زبان قرآن ۱ (درس ۳)

بررسی گزینه ها:

گزینه ۱: پدیده باران ماهی، سالانه در برخی کشورها رخ می دهد! («تَحَدَّثُ: رخ می دهد» لازم است، زیرا نمی تواند مفعول داشته باشد).

گزینه ۲: ای دوستم با دقت نگاه کن؛ انگار آسمان، ماهی هایی را می باراند! («مَطِرٌ» فعل متعدی است و «أَسْمَاكَ» مفعول آن است).

گزینه ۳: خداوند به مسلمانان فرمود که خدایان مشرکان را دشنام ندهند! («أَنْ لَا يَسُبُّوا» فعل متعدی است و «معبودات» مفعول آن است).

گزینه ۴: این پدیده، سال های طولانی مردم را شگفت زده کرد! («حَبِرت» فعل متعدی است و «الناس» مفعول آن است).

- دو جمله زیر را در نظر بگیرید:

«ذَهَبٌ أَكْبَرُ: اکبر رفت» / «شَاهِدٌ عَلِيٌّ صَدِيقُهُ: علی دوستش را دید»

فاعل مفعول

- در مثال اول معنای جمله با فاعل کامل شده است و مفعولی به کار نرفته است. به فعلی که معنایش با فاعل کامل می‌شود و مفعول نمی‌گیرد، «فعل لازم» می‌گویند.
- در مثال دوم علاوه بر فاعل، مفعول هم در جمله به کار رفته است. به فعلی که معنایش با فاعل کامل نمی‌شود و علاوه بر فاعل، مفعول هم می‌گیرد، «فعل متعدی» می‌گویند.
- پس در مثال‌های بالا «ذَهَبُ: رفت» فعل لازم و «شَاهِدٌ: دید» فعل متعدی است.
- تشخیص فعل لازم از متعدی فقط با درک معنای فعل در عبارت ممکن است.

تاریخ

۶۱- پاسخ: گزینه ۱ ▲ مشخصات سؤال: متوسط * حیطة: دانش * تاریخ ۱ (درس ۴)

انسان‌های نخستین در آغاز قادر به حرف زدن نبودند، اما برای اینکه بتوانند به صورت گروهی به شکار بروند، باید به گونه‌ای با هم ارتباط برقرار می‌کردند. به تدریج تا اواخر دوره گردآوری خوراک، توانایی بشر در سخن گفتن و اندیشیدن تکامل یافت و به حدی رسید که هنر نقاشی را برای نشان دادن احساس و اندیشه خود به کار گرفت.

۶۲- پاسخ: گزینه ۱ ▲ مشخصات سؤال: دشوار * حیطة: استدلال * تاریخ ۱ (درس‌های ۴ و ۵)

شکل‌گیری تمدن در بین‌النهرین در حدود ۳۵۰۰ ق.م رخ داد، یعنی ۵۵۰۰ سال پیش. آریایی‌ها در حدود ۱۵۰۰ ق.م به هند مهاجرت کردند، یعنی حدود ۳۵۰۰ سال پیش. پیدایش نخستین شهرها در ۱۵۰۰ ق.م روی داد، یعنی ۳۵۰۰ سال پیش. در ۱۹۰۰ ق.م در بین‌النهرین قوم اموری بر منطقه حاکم شد که به نام بابل قدیم معروف بود. از اختراع خط حدود ۵۰۰۰ سال می‌گذرد که با بررسی این موارد، نزدیک‌ترین مورد گزینه ۱ یعنی شکل‌گیری تمدن بین‌النهرین است.

۶۳- پاسخ: گزینه ۲ ▲ مشخصات سؤال: متوسط * حیطة: دانش * تاریخ ۱ (درس‌های ۴ و ۵)

در حکومت مصر و چین مردم ناگزیر بودند که برای حکومت‌ها بیگاری کنند و برخی در ساخت این بناها و معابد، جان خود را از دست می‌دادند.

۶۴- پاسخ: گزینه ۱ ▲ مشخصات سؤال: متوسط * حیطة: دانش * تاریخ ۱ (درس ۳)

الف) در مرحله استخراج و تنظیم اطلاعات (گام سوم)، باستان‌شناسان آثار یا بناهای باستانی کشف شده را به لحاظ قدمت، مواد و مصالح به کار رفته در آن‌ها و نیز کاربردهایشان بررسی می‌کنند. علاوه بر این باستان‌شناسان با مقایسه آثار و بناهای باستانی در زمان‌های مختلف می‌کوشند سیر پیشرفت‌های فنی، هنری و فرهنگی گذشتگان را درک کنند.

ب) نخستین گام باستان‌شناسان، شناسایی و کشف مکان‌ها و محوطه‌های باستانی و تاریخی است. البته برخی از آثار و بناهای تاریخی مانند تخت‌جمشید و طاق‌بستان بر سطح زمین قرار دارند و به آسانی قابل شناسایی هستند، اما بخش زیادی از آثار باستانی زیر خاک و یا در اعماق دریاها و رودخانه‌ها قرار گرفته‌اند. باستان‌شناسان برای کشف آثار باستانی و تاریخی بر کتاب‌های تاریخی، سفرنامه‌ها و... رجوع می‌کنند.

ج) گام دوم فعالیت باستان‌شناسی، حفاری برای بیرون آوردن و نمایان کردن آثاری است که در دل خاک قرار گرفته‌اند. حفاری یکی از مراحل حساس کار باستان‌شناسان و نیازمند دانش، تجربه و دقت فراوان است؛ چرا که ممکن است با کوچک‌ترین اشتباه آسیب بزرگی به آثار و بناهای تاریخی در حال کاوش وارد شود. باستان‌شناسان اگر در حفاری و خاک‌برداری به بنای تاریخی برخورد کنند، نخست نقشه آن بنا را مشخص می‌کنند.

۶۵- پاسخ: گزینه ۱

▲ مشخصات سؤال: دشوار * حیطة: دانش * تاریخ ۱ (درس ۴)

بررسی موارد:

الف) درست؛ در دوران گردآوری خوراک، انسان‌ها به دنبال منابع غذایی از جایی به جای دیگر کوچ می‌کردند. اما با آغاز تولید خوراک (کشاورزی و دام‌داری)، به دلیل نیاز به مراقبت از زمین و دام، در یک‌جا ساکن شدند و زندگی روستایی شکل گرفت.

ب) نادرست؛ در دوران گردآوری، ابزارهای سنگی و ابتدایی رواج داشتند. ابزارهای فلزی بعداً و پس از شکل‌گیری جوامع پیچیده‌تر در دوران‌های بعد وارد زندگی انسان‌ها شدند، نه در دوره گردآوری.

ج) درست؛ در دوران گردآوری، انسان از طبیعت می‌گرفت: شکار، ماهیگیری، جمع‌آوری میوه و دانه. اما در تولید خوراک با کشت گیاهان و پرورش حیوانات، انسان خودش منبع تولید غذا شد؛ یعنی از مصرف‌کننده صرف به تولیدکننده تبدیل شد.

د) نادرست؛ در دوران گردآوری خوراک، جوامع بسیار ساده و ابتدایی بودند. ساختار طبقاتی و پیچیدگی اجتماعی در نتیجه یک‌جانشینی، مالکیت، انباشت غذا و شکل‌گیری نهادهای مدیریتی در دوران تولید خوراک به تدریج پدید آمد، نه قبل آن.

۶۶- پاسخ: گزینه ۲

▲ مشخصات سؤال: متوسط * حیطة: دانش * تاریخ ۱ (درس ۴)

اعتقادات انسان‌های اولیه با مشکلات و مخاطرات زندگی آنان مانند بیماری، مرگ، سیل و خشکسالی ارتباط داشته است. آنان به نیروهای مرموز و فراطبیعی باور داشتند که در نظر آنان نگاهدارنده زمین، آسمان و حامی زندگی‌شان بود.

۶۷- پاسخ: گزینه ۴

▲ مشخصات سؤال: دشوار * حیطة: دانش * تاریخ ۱ (درس‌های ۴ و ۵)

الف) در بین‌النهرین خط میخی اختراع شد و رود کنار رود سند تمدن پیشرفته موهنجودارو و هاراپا قرار داشت.

د) هر دو تمدن در کنار رود شکل گرفته‌اند؛ بین‌النهرین در کنار رود دجله و فرات، هند در کنار رود سند که نقش آن‌ها در کشاورزی و سکونت بسیار حیاتی بود.

بررسی موارد نادرست:

ب) در بین‌النهرین پادشاهان خود را نماینده خدا می‌دانستند اما لزوماً خود را خدا نمی‌دانستند.

ج) در بین‌النهرین طبقات وجود داشت، اما تاحدی امکان جابه‌جایی وجود داشت، اما در هند کاملاً طبقاتی و غیرقابل تغییر بود. (نظام کاستی)

۶۸- پاسخ: گزینه ۱

▲ مشخصات سؤال: دشوار * حیطة: دانش * تاریخ ۱ (درس ۶)

بررسی گزینه‌ها:

گزینه ۱: ۵۰۹ ق.م. - ۵۰۰ ق.م.

گزینه ۲: ۲۶۴ ق.م. - ۳۳۸ ق.م.

گزینه ۳: ۷۷۶ ق.م. - ۴۰۴ ق.م.

گزینه ۴: ۸۰۰ ق.م. - ۴۳۱ ق.م.

از این رو موارد ذکر شده در گزینه ۱، با فاصله کمتری نسبت به یکدیگر رخ داده‌اند.

۶۹- پاسخ: گزینه ۳

▲ مشخصات سؤال: دشوار * حیطة: دانش * تاریخ ۱ (درس ۶)

موارد «الف» و «ب» مربوط به موقعیت جغرافیایی یونان است.

۷۰- پاسخ: گزینه ۲

▲ مشخصات سؤال: متوسط * حیطة: دانش * تاریخ ۱ (درس ۶)

با غلبه یکی از سرداران رومی به نام اوکتاویان بر رقیبانش (۲۷ ق.م.) تغییرات بزرگی در نظام حکومتی به وجود آمد. در نتیجه این تغییرات، قدرت اجرایی در اختیار یک فرد به عنوان شخص اول مملکت قرار گرفت که به «آگوستوس» و بعداً «امپراتور» معروف شد.

دین مسیحیت از زمان امپراتور کنستانتین به بعد، رونق بی‌سابقه‌ای یافت، زیرا این امپراتور خود به مسیحیت گروید و در سال ۳۱۳ م. فرمانی را صادر کرد و این دین را با ادیان دیگر امپراتوری مساوی اعلام نمود و آزادی آن در محدوده امپراتوری روم تضمین گردید.

گسترش امپراتوری به سمت شرق و برتری یافتن ممالک شرقی در نظر امپراتورها، زمینه انتقال نهادهای اداری به این مناطق را فراهم نمود و در نهایت امپراتور کنستانتین در ۳۳۰ م. شهر بیزانسیون (قسطنطنیه / استانبول) را به پایتختی برگزید.

جغرافیا

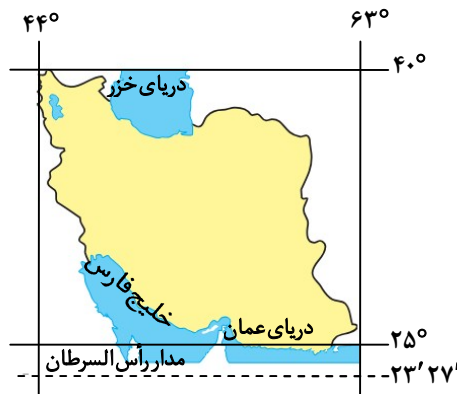
۷۱- پاسخ: گزینه ۳

▲ مشخصات سؤال: متوسط * حیطة: دانش * جغرافیای ایران (درس ۳)

بررسی عبارت‌های نادرست:

(ب) گستردگی کشور ما در عرض‌های جغرافیایی به تنوع آب و هوا در آن منجر شده است. این تنوع آب و هوایی در نوع تولیدات کشاورزی، محیط زیست و در نهایت پیشرفت کشور ما مؤثر است.
در واقع موقعیت مطلق (ریاضی) ایران منجر به تنوع آب و هوایی و رشد کشاورزی و در نهایت پیشرفت کشور شده است.

(د) بزرگ‌ترین پهنه آبی محصور در خشکی دریای خزر است، اما ایران از طریق دریای عمان با آب‌های آزاد ارتباط دارد.

۷۲- پاسخ: گزینه ۴

▲ مشخصات سؤال: متوسط * حیطة: دانش * جغرافیای ایران (درس‌های ۲ و ۳)

این تصویر نقشه موقعیت نسبی ایران را در جنوب غرب آسیا نشان می‌دهد.
جغرافی دانان برای مطالعه و پاسخ‌گویی به سؤالات خود به اطلاعات نیاز دارند (گام سوم). آن‌ها تلاش می‌کنند اطلاعات لازم را از منابع و روش‌های مختلفی به دست آورند. یکی از روش‌های جمع‌آوری اطلاعات، روش کتابخانه‌ای است. این روش در تمامی پژوهش‌های علمی، مورد استفاده قرار می‌گیرد. در برخی از آن‌ها تمام تلاش پژوهشگر در کتابخانه صورت می‌گیرد و در برخی دیگر بخشی از پژوهش در آنجا انجام می‌شود.
منابع مورد استفاده در این روش: سالنامه‌های آماری - نقشه‌ها - عکس‌های ماهواره‌ای - تصاویر ماهواره‌ای

۷۳- پاسخ: گزینه ۱

▲ مشخصات سؤال: متوسط * حیطة: دانش * جغرافیای ایران (درس ۳)

(۱) بیانگر ویژگی خلیج فارس (۲) بیانگر ویژگی دریای عمان و (۳) بیانگر ویژگی دریای خزر است.

دلایل اهمیت خلیج فارس:

ارزش و نقش ارتباطی بین سه قاره آفریقا، اروپا و آسیا که در گذشته اهمیت داشته و اکنون نیز به‌عنوان حلقه‌ای از زنجیره حمل‌ونقل کالا و نفت، اهمیت خود را حفظ کرده است.

بزرگ‌ترین منبع انرژی جهان، ذخایر با ارزشی دارد، زیرا حدود ۶۶ درصد ذخایر نفت جهان و ۲۸ درصد ذخایر گاز طبیعی را در خود جای داده است درآمدها و دلارهای ناشی از صدور و فروش نفت خام، منطقه خلیج فارس را به‌صورت یکی از کانون‌های ثروتمند جهان در آورده است و این بازار مصرف بزرگ، آن را به کانون توجه صادرکنندگان کالاهای صنعتی و غیرصنعتی تبدیل کرده است
این منطقه ارزش فرهنگی و سیاسی دارد، زیرا خلیج فارس در مرکز و قلب ناحیه جغرافیایی و سیاسی جهان اسلام قرار دارد.

دلایل اهمیت دریای عمان:

به واسطه مجاورت با آب‌های آزاد (اقیانوس هند) و وجود سواحل با قابلیت‌های دفاعی مناسب از نظر اقتصادی و نظامی اهمیت بسیاری برای ایران دارد.

دلایل اهمیت دریای خزر:

بزرگ‌ترین پهنه آبی محصور در خشکی به‌واسطه منابع نفت و گاز، تأمین ۹۰٪ از خاویار جهان و دسترسی به بازار مصرف ۳۰۰ میلیون نفری کشورهای آسیای میانه از موقعیت نسبی بالایی برخوردار است.

۷۴- پاسخ: گزینه ۴

▲ مشخصات سؤال: ساده * حیطة: دانش * جغرافیای ایران (درس ۲)

پژوهشگر برای دستیابی به شناخت و آگاهی از مسئله‌ای که در ذهنش پدید آمده است، ابتدا باید مسئله خود را به صورت واضح و روشن بیان کند. بهتر است صورت مسئله را به شکل سؤال نوشتنی و از عبارات خبری یا جملات کلی و نامعلوم جلوگیری شود. در این مرحله پژوهشگر از خود می‌پرسد انجام این پژوهش چه اهمیتی دارد؟ نکته مورد توجه در این مرحله این است که پژوهشگر باید پژوهش دیگران را مورد بررسی قرار دهد؛ به عبارت دیگر مطالعه سابقه، پیشینه مسئله و نتایج پژوهش دیگران مورد نیاز پژوهشگر است. او با این کار نسبت به موضوع، اطلاعات بیشتری پیدا می‌کند و مهم‌تر از همه پی می‌برد، سؤال که برایش پیش آمده قبلاً پاسخ داده شده است یا خیر. در مرحله آخر پژوهشگر با نتایج حاصل از تجزیه و تحلیل اطلاعات، پاسخ مسئله پژوهش را می‌یابد. او ضمن ارائه دلایل علمی و منطقی به تأیید یا رد فرضیه یا فرضیه‌های خود می‌پردازد. در صورتی که فرضیه یا فرضیه‌های یک پژوهشگر رد شود، پژوهشگر نباید دلسرد شود و پژوهش خود را بی‌هوده پندارد، زیرا این پژوهش به کسانی که با این سؤال مواجه شده‌اند پاسخ می‌دهد و از طرح دوباره آن جلوگیری می‌کند.

۷۵- پاسخ: گزینه ۳

▲ مشخصات سؤال: ساده * حیطة: دانش * جغرافیای ایران (درس ۳)

گزینه ۱: طول مرزهای آبی ایران بیشتر از رودخانه‌ای و کمتر از خشکی است.
گزینه ۲: حدود نیمی از مرزهای ایران را مرز خشکی و بعد از آن آبی (دریایی) فرا گرفته است.
گزینه ۴: ایران با ۱۵ کشور همسایه خود مرز خشکی و با آبی دارد.

۷۶- پاسخ: گزینه ۱

▲ مشخصات سؤال: متوسط * حیطة: دانش * جغرافیای ایران (درس ۴)

طی دوره‌های زمین‌شناسی، ناهمواری‌ها به وجود آمده است. ناهمواری ایران بیشتر طی دوره‌های اول تا سوم زمین‌شناسی به وجود آمده است و پیدایش نهایی آن‌ها به اواخر دوران سوم زمین‌شناسی (سنوزوئیک) مربوط است. پس از آخرین تحولات در این دوران، طی دوره کواترنر ناهمواری‌های کشور ما شکل نهایی یافته و از آن پس تحت تأثیر عوامل فرسایش تغییر شکل می‌یابند.

۷۷- پاسخ: گزینه ۲

▲ مشخصات سؤال: دشوار * حیطة: دانش * جغرافیای ایران (درس ۴)

رودهای بسیاری از زاگرس سرچشمه می‌گیرند. جریان آب در این رودها به علت تغییرات اقلیمی دچار نوساناتی شده و از حالت منظم به حالت نامنظم و طغیانی درآمده است. ریزش‌های جوی شدید، کوه را فرسایش می‌دهد و در پی آن حمل رسوب توسط رودخانه‌ها به تشکیل شکل جدیدی از ناهمواری‌ها منجر شده است.

۷۸- پاسخ: گزینه ۳

▲ مشخصات سؤال: متوسط * حیطة: دانش * جغرافیای ایران (درس ۴)

دشت کاکان در فارس در هنگام چین‌خوردگی‌ها و در حدفاصل تاقدیس‌ها شکل گرفته‌اند.

گزینه‌های ۱ و ۴: باره‌ای از دشت‌ها حاصل انحلال مواد آهکی و هموار شدن زمین‌ها هستند (مانند ماهی‌دشت کرمانشاه و دشت ارژن در فارس).
گزینه ۲: برخی از دشت‌ها در نتیجه غسل‌خوردگی و فرورنشست بخشی از پوسته زمین شکل گرفته‌اند که فرسایش بادی و آبی، ناهمواری‌های جدیدی در سطح آن‌ها را تشکیل داده است (مانند دشت لوت).

۷۹- پاسخ: گزینه ۲

▲ مشخصات سؤال: دشوار * حیطة: دانش * جغرافیای ایران (درس ۴)

حرکات دریا مثل جزر و مد، سونامی، جریان‌های دریایی، توفان‌های دریایی، نوسانات عمومی آب دریاها و همچنین رودهای طغیانی از جمله عوامل تغییر شکل جلگه‌ها هستند که مرتب باعث تغییر شکل و وسعت جلگه‌ها می‌شوند.

۸۰- پاسخ: گزینه ۲

▲ مشخصات سؤال: دشوار * حیطة: دانش * جغرافیای ایران (درس ۴)

بررسی عبارتهای نادرست:

الف) بالعکس است.

ج) جزو کوههای شرق و جنوب شرقی است.

ه) کوه بزمان ضلع جنوبی مثلث است.

منطق

۸۱- پاسخ: گزینه ۲

▲ مشخصات سؤال: ساده * حیطة: کاربرد * منطق (درس ۳)

نسبت میان مداد و خودکار تباین است، بنابراین باید به دنبال گزینه‌ای باشیم که دو مفهوم آن با هم نسبت تباین نداشته باشد. بررسی گزینه‌ها:

گزینه ۱: کیف و کفش رابطه تباین دارند، زیرا هیچ کیفی کفش نیست و هیچ کفشی نیز کیف نیست.

گزینه ۲: معلم و شاگرد رابطه عموم و خصوص من وجه دارند، زیرا ممکن است برخی معلم‌ها خود در کلاس دیگر و سطح دیگری شاگرد باشند و همچنین برخی شاگردها هم در سطح و کلاس دیگری معلم باشند.

گزینه ۳: دود و آتش رابطه تباین دارند، زیرا هیچ دودی آتش نیست و هیچ آتشی دود نیست.

گزینه ۴: ساعت و بند ساعت هم رابطه تباین دارند، زیرا هیچ ساعتی بند ساعت نیست و هیچ بند ساعتی ساعت نیست.

- رابطه میان مفاهیم و اجزای فیزیکی‌شان رابطه تباین است، مانند (ساعت و بند ساعت) یا (چرخ خودرو و خودرو)

۸۲- پاسخ: گزینه ۳

▲ مشخصات سؤال: ساده * حیطة: کاربرد * منطق (درس ۳)

مفهوم «نگهبان این آسایشگاه» قابلیت داشتن مصادیق متعدد دارد، بنابراین مفهومی کلی است.

گزینه ۱: چون ضمیر اشاره ابتدای عبارت مورد نظر آمده است، پس مفهوم مورد نظر جزئی است.

گزینه ۲: میدان آزادی اسم خاص است، اسامی خاص مفهوم جزئی هستند.

گزینه ۴: چون معنای جمله به گونه‌ای است که قهرمان شدن به کل یک مجموعه نسبت داده شده است، نه تک تک اعضای آن، بنابراین مفهوم مورد نظر جزئی است.

- مفاهیمی که یکی از ویژگی‌های زیر را دارند، جزئی محسوب می‌شوند:

(۱) مفاهیمی که اسم خاص هستند؛ (۲) ابتدای عبارت ضمیر اشاره مثل این، آن و... آمده باشد؛ (۳) جمله به لفظ مفهوم اشاره داشته باشد، نه به مصادیق آن؛ (۴) جمله به گونه‌ای باشد که با کل یک مجموعه سروکار داشته باشد، نه با اعضای آن مجموعه.

۸۳- پاسخ: گزینه ۲

▲ مشخصات سؤال: ساده * حیطة: دانش * منطق (درس ۳)

در یک طبقه‌بندی منطقی از مفاهیم، میان مفاهیم هم طبقه، رابطه تباین و میان مفاهیم یک طبقه با مفاهیم طبقه‌های بعدی خودش رابطه عموم و خصوص مطلق برقرار است، بنابراین به جز این دو نسبت، نسبت‌های تساوی و عموم و خصوص من وجه در طبقه‌بندی منطقی مفاهیم به کار نمی‌رود.

۸۴- پاسخ: گزینه ۲

▲ مشخصات سؤال: ساده * حیطة: استدلال * منطق (درس ۳)

با توجه به شکل رابطه میان مفاهیم «الف»، «ب» و «ج»، عموم و خصوص من وجه است، ولی رابطه «د» با همه مفاهیم دیگر عموم و خصوص مطلق است، بنابراین نمی توان گفت «هیچ ج د نیست.»

۸۵- پاسخ: گزینه ۲

▲ مشخصات سؤال: ساده * حیطة: استدلال * منطق (درس ۴)

تعریف پزشک در گزینه ۲ تعریف لغوی است و ریشه و معنای لفظی آن را بیان کرده است.

سایر گزینه ها تعریف مفهومی هستند که از مفهوم عام و مفهوم خاص تشکیل شده است.

۸۶- پاسخ: گزینه ۳

▲ مشخصات سؤال: ساده * حیطة: دانش * منطق (درس ۵)

- لازم است برای دوری از مغالطه تعمیم شتابزده به نکات زیر در مورد نمونه های مورد مشاهده توجه کرد:
 (۱) نمونه ها باید تصادفی باشند. (۲) نمونه ها باید متفاوت بوده و بیانگر همه طیف های مختلفی باشند که در جامعه آماری ما وجود دارند. (۳) تعداد نمونه ها باید نسبت به کل جامعه آماری نسبت مناسبی داشته باشند.
 بنابراین تنها گزینه ۳ جزو موارد فوق نیست، به علاوه اینکه ممکن است، نمونه های تصادفی از جهاتی با یکدیگر شباهت هم داشته باشند.

۸۷- پاسخ: گزینه ۴

▲ مشخصات سؤال: ساده * حیطة: دانش * منطق (درس ۵)

در تمام استدلال ها نتیجه گیری وجود دارد، اما برخی از استدلال ها قدرت و استحکام بیشتری دارند. مثلاً استدلال تمثیلی معمولاً ضعیف و هیچ گاه یقین آور نیست. به طور کلی تنها استدلال قیاسی یقین آور است.

گزینه ۱: یکی از راه های مقابله با تمثیل ناروا توجه به وجوه اختلاف است، نه تنها راه مقابله با آن.
 گزینه ۲: ممکن است نمونه ها از طیف های مختلف باشند، ولی تعداد نمونه ها متناسب با جامعه آماری نباشند یا به صورت تصادفی نباشند.
 گزینه ۳: در هر دو شیوه استدلال استقرایی نتایج احتمالی و غیر قطعی است.

۸۸- پاسخ: گزینه ۴

▲ مشخصات سؤال: متوسط * حیطة: استدلال * منطق (درس ۴)

در صورتی که رابطه مصادیق تعریف و مصادیق مفهوم مجهول عموم و خصوص من وجه باشد، یعنی تعریف همه مصادیق مفهوم مجهول را دربر گرفته است و همچنین تعریف مصادیقی دارد که مصادیق مفهوم مجهول نیستند، بنابراین تعریف نه جامع است و نه مانع.

گزینه ۱: اگر دایره مصادیق مفهوم مجهول عام تر از تعریف ارائه شده باشد، یعنی تعریف خاص تر است و همه مصادیق مجهول را دربر نمی گیرد، پس جامع نیست.

گزینه ۲: در صورتی که مفهوم مجهول اخص از تعریف باشد، تعریف عام تر است و نه تنها شامل مصادیق مفهوم مجهول می شود، شامل مصادیق دیگر هم می شود. بنابراین همه مصادیق مجهول داخل در تعریف هستند.

گزینه ۳: اگر هیچ کدام از مصادیق تعریف، از دایره مفهوم تعریف شده (یعنی مفهوم مجهول) بیرون نباشد، قطعاً تعریف مانع است.

۸۹- پاسخ: گزینه ۲

▲ مشخصات سؤال: متوسط * حیطة: کاربرد * منطق (درس ۵)

در این استدلال دانش آموزان کلاس نمونه‌های جزئی هستند که مورد آزمایش و مشاهده قرار گرفته‌اند و حکم هر کدام به کل کلاس تعمیم داده شده است.

گزینه‌های ۱ و ۳ استقرای تمثیلی است، زیرا با برقراری شباهت میان دو امر، حکم یکی را به دیگری نسبت داده است. گزینه ۴: از آنجایی که با توجه به شواهد، بهترین گزینه محتمل متناسب با شواهد را بیان کرده است، پس استنتاج بهترین تبیین است.

۹۰- پاسخ: گزینه ۴

▲ مشخصات سؤال: متوسط * حیطة: استدلال * منطق (درس ۵)

استدلال اول، استنتاج بهترین تبیین است و در زندگی روزمره بسیار کاربرد دارد. استدلال دوم استقرای تمثیلی است و استدلال سوم استقرای تعمیمی است که در صورت رعایت شرایط استقرای تعمیم قوی، مبنایی برای علوم تجربی است.

گزینه ۱: مبنای استنتاج بهترین تبیین تخمین نیست، بلکه برگزیدن بهترین احتمال است، در استقرای تعمیمی تک‌تک جامعه آماری را بررسی نمی‌کنیم و از نمونه‌های تصادفی استفاده می‌کنیم، پس مبنای آن بر اساس تخمین بنا شده است؛ مبنای استقرای تمثیلی تخمین نیست. استقرای تمثیلی بر اساس شباهت میان دو امر جزئی بنا شده است. گزینه ۲: در استدلال‌های استقرایی نتیجه احتمالی است و مقدمات از نتیجه حمایت نسبی می‌کنند. گزینه ۳: نتیجه استقرای تمثیلی جزئی و استقرای تعمیمی کلی است. هر دو نتیجه احتمالی است، اما استقرای تعمیمی در صورت رعایت شرایط، قوی‌تر از استقرای تمثیلی است.

استقرای تمثیلی استدلالی ضعیف است و نتایج آن احتمالی است. چرا که به‌صرف مشابَهت ظاهری میان دو امر جزئی نمی‌توان احکام یکی را بر دیگری تسری داد.

۹۱- پاسخ: گزینه ۱

▲ مشخصات سؤال: متوسط * حیطة: کاربرد * منطق (درس ۴)

مانع بودن تعریف یعنی تعریف نباید شامل مفاهیمی غیر از مفهوم مجهول باشد، به اصطلاح تعریف باید مانع اغیار باشد. هر تصور معلومی علم محسوب می‌شود و استقرای تمثیلی و استنتاج بهترین تبیین از انواع استدلال هستند.

گزینه ۲: این تعریف مستطیل را نیز دربر می‌گیرد- این تعریف درخت کاج را نیز دربر می‌گیرد. گزینه ۳: هر حیوان راست‌قامت انسان نیست، مثل شامپانزه- جانوران دیگری نیز غیر پرنده پرواز می‌کنند، مانند حشرات. گزینه ۴: این تعریف گاو را هم دربر می‌گیرد- این تعریف فلزات دیگر مثل روی، آهن و... را نیز دربر می‌گیرد.

۹۲- پاسخ: گزینه ۴

▲ مشخصات سؤال: متوسط * حیطة: کاربرد * منطق (درس ۵)

ساختار استدلال در گزینه ۴ ساختار قیاسی است، زیرا در آن از یک قانون کلی بهره برده که «هر کشور عضو سازمان ملل این معاهده را پذیرفته‌اند».

نباید سراغ اینا بری

گزینه ۱: ساختار استقرای تعمیمی دارد، زیرا سلامت جسمانی تعداد زیادی از دوندگان دو سرعت بررسی شده و حکم آن‌ها به دیگران سرایت داده شده است.
گزینه ۲: ساختار تمثیلی دارد، زیرا بر اساس مشابهت دو امر جزئی حکم یکی بر دیگری سرایت داده شده است.
گزینه ۳: ساختار استقرای تعمیمی دارد، زیرا حکم از آزمایشات متعدد به دست آمده و نتیجه گیری کلی گرفته شده است.

خوبه اینو بدونی

– استدلال‌ها به دو قسم استقرایی و قیاسی تقسیم می‌شود، در استدلال قیاسی در صورت صدق مقدمات، قطعاً به نتیجه صادق می‌رسیم، ولی در استدلال استقرایی حتی با فرض صدق مقدمات، نتیجه لزوماً صادق و قطعی نیست.

۹۳- پاسخ: گزینه ۲ ▲ مشخصات سؤال: دشوار * حیطة: کاربرد * منطق (درس ۴)

جوابش اینه

انسان و شامپانزه مفاهیم کلی هستند که قابلیت تعریف مفهومی را دارند.

نباید سراغ اینا بری

گزینه‌های ۱ و ۴: مفاهیم عامی هستند که دیگر مفهومی عام‌تر از آن‌ها وجود ندارد که بتوان به وسیله آن تعریف مفهومی را شکل داد.
گزینه ۳: اسم خاص که در اینجا نام کتاب سارتر است، مفهوم جزئی است که نمی‌توان برای آن تعریف مفهومی ارائه کرد.

۹۴- پاسخ: گزینه ۱ ▲ مشخصات سؤال: دشوار * حیطة: دانش * منطق (درس ۴)

جوابش اینه

شرط تعریف صحیح، واضح بودن است و چنانچه تعریفی واضح نباشد، سایر شرایط قابل بررسی نیست و نمی‌توان جامع و مانع بودن آن را تشخیص داد.

نباید سراغ اینا بری

گزینه ۲: تعریف دوری واقعاً تعریف نیست، زیرا شیء را توسط خود شیء تعریف کرده‌ایم. اما تعریف مبهم و غیرواضح چنین نیست. تعریفی که واضح نیست، نسبت به مخاطب و شنونده واضح و روشن نیست، ولی ممکن است برای شخص دیگری واضح باشد.
گزینه ۳: دانستن شرایط صحیح تعریف برای اینکه به درستی تعریف کنیم کفایت نمی‌کند، بلکه باید آن را به کار ببندیم. پس دانستن شرایط تعریف صحیح لازم است، ولی کافی نیست.
گزینه ۴: وقتی شرط جامع بودن و مانع بودن رعایت شده باشد، نسبت میان تعریف و مفهوم مجهول «تساوی» است.

۹۵- پاسخ: گزینه ۳ ▲ مشخصات سؤال: دشوار * حیطة: کاربرد * منطق (درس ۵)

جوابش اینه

بررسی گزینه‌ها:

گزینه ۱: در این استدلال از حکم کلی که برای همه انسان‌ها بیان شده، نتیجه گرفته که مخاطبش هم این حکم را دارد، بنابراین استدلال قیاسی است. باید توجه داشت تمثیلی که در مقدمات بیان شده تأثیری در حکم ندارد و اگر حذف شود، استدلال همچنان باقی است، پس نمی‌تواند استدلال تمثیلی باشد.
گزینه ۲: نمونه‌های مختلفی در این مدت آزمایش داده‌اند و حکم این نمونه‌ها به دیگران سرایت داده شده است، پس این استدلال، استقرای تعمیمی است.
گزینه ۳: حکم ورزشکاران به دانش‌آموزانی که می‌خواهند کنکور بدهند، سرایت داده شده است و این انتقال به وسیله برقراری شباهت میان این دو گروه در موضوع شرکت در یک رقابت مهم برقرار شده است، پس استدلال استقرایی تمثیلی است.
گزینه ۴: این استدلال نیز تمثیلی نیست و استقرایی است، زیرا حکم مزرعه‌ها نه به یک مزرعه، بلکه به همگی مزرعه‌ها سرایت داده شده است.

اقتصاد

۹۶- پاسخ: گزینه ۴ ▲ مشخصات سؤال: متوسط * حیطة: دانش * اقتصاد (درس ۳)

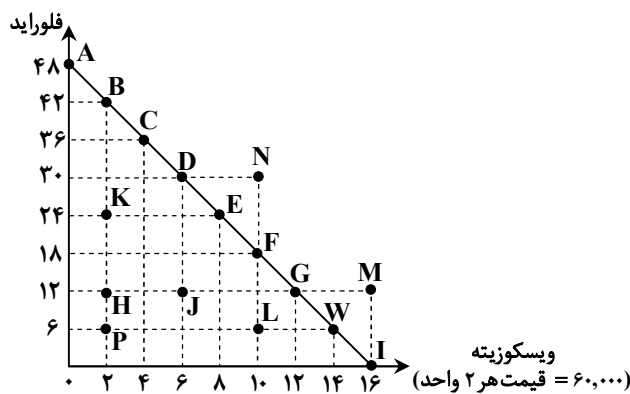
(الف) هزینه‌هایی که نمی‌توان دیگر آن را برگرداند، هزینه هدررفته می‌باشند.
(ب) آلودگی‌های زیست‌محیطی یک کارخانه تولید مواد شیمیایی برای ساکنان منطقه هزینه محسوب می‌شود.
(ج) به دلیل کمیابی منابع و امکانات، باید بین گزینه‌های مختلف بده - بستن کرد.

۹۷- پاسخ: گزینه ۳ ▲ مشخصات سؤال: متوسط * حیطة: دانش * اقتصاد (درس ۳)

اثرگذاری حقه‌های فروش بر تصمیم‌گیری:
■ وقتی که جنس ۱۶۰ هزار تومانی که ۵۰ درصد تخفیف دارد را بر جنس ۸۰ هزار تومانی ترجیح دهیم!
■ وقتی فقط به دلیل اینکه حراج یا فروش ویژه اعلام شده خرید می‌کنیم!
توجه به هزینه‌های هدررفته:
■ وقتی غذایی را که سفارش داده شده دوست ندارید؛ اما به خاطر پولی که داده‌اید تا آخرش می‌خورید!
■ کلاس بی‌کیفیتی را چون پول داده‌اید تا آخر می‌روید!
بی‌صبری زیاد:
■ به‌جای صبر در تحصیل و یادگیری و بهره‌مندی از منافع آنی آن، سراغ کارهای کم‌ارزش آنی می‌رویم!
■ برای تأمین هزینه‌های مصرف فعلی، زیر بار سنگین انواع بدهی می‌رویم!
اعتماد به نفس بیش از حد یا خودرأی بودن:
■ خوش‌بینی زیاد درباره درآمد آینده و پس‌انداز کمتر برای نیازهای آنی
■ سرمایه‌گذاری در زمینه‌های پرخطر، بدون آمادگی لازم
چسبیدن به وضعیت فعلی:
■ چسبیدن به وضعیت فعلی و پرهیز از بررسی گزینه‌های جدید با رویکرد منطقی هزینه - فایده

۹۸- پاسخ: گزینه ۲ ▲ مشخصات سؤال: دشوار * حیطة: کاربرد * اقتصاد (درس ۳)

(الف) با توجه به اینکه فرد مواد موردنیاز برای تولید را خریداری می‌کند و قرار نیست وضعیت تولید و به‌کارگیری همه عوامل تولید موردبررسی قرار بگیرد، پس نمودار آورده شده در سؤال، قید بودجه می‌باشد که به بررسی وضعیت خرید دو محصول و تخصیص بودجه برای انتخاب چقدر از هر محصول می‌پردازد.

(ب) منبع تولیدی به کار گرفته شده در این سؤال، بودجه می‌باشد که برای محاسبه آن کفایت یکی از نقاط روی قید بودجه را انتخاب کرده و مقادیر محصولات را در قیمت آن‌ها ضرب کرده و اعداد را با هم جمع کنیم تا کل بودجه به‌دست بیاید. (دقت کنید در تصویر ارزش ۲ واحد ویسکوزیته جمعاً ۶۰ هزار واحد پولی است. پس یک واحد آن ۳۰ هزار واحد پولی می‌شود.)

واحد پولی $480,000 = 16 \times 30,000$ و در نقطه I کل بودجه را حساب می‌کنیم
ارزش هر واحد محصول واحد ویسکوزیته

ج) با یک نگاه به نمودار متوجه می‌شویم در ازای هر ۲ واحد ویسکوزیته فرد قادر به خرید ۶ واحد فلوراید است، یعنی ارزش هر واحد فلوراید $(\frac{1}{4})$ ارزش ویسکوزیته است یا با تقسیم کل بودجه به کل تعداد قابل خریداری از فلوراید یعنی ۴۸ واحد هم می‌توانیم ارزش آن را محاسبه کنیم:

$$\text{ارزش فلوراید} = \frac{۴۸۰,۰۰۰}{۴۸} = ۱۰,۰۰۰$$

۹۹- پاسخ: گزینه ۲ ▲ مشخصات سؤال: ساده * حیطة: دانش * اقتصاد (درس ۳)

محاسبه هزینه فرصت، ترسیم قید بودجه و مقایسه بین هزینه و منافع از جمله قوانینی هستند که برای راه‌اندازی یک کسب‌وکار منطقی می‌بایست. مورد توجه قرار گیرند. توجه: از قوانین انتخاب صحیح و منطقی، عدم توجه به هزینه هدررفته است.

۱۰۰- پاسخ: گزینه ۳ ▲ مشخصات سؤال: متوسط * حیطة: کاربرد * اقتصاد (درس ۴)

الف) «ح» نقطه‌ای که در آن با شرایط فعلی امکان دست یافتن به آن وجود ندارد و «ز» نقطه‌ای است که فضای تولید در آن با هدررفت عوامل تولید همراه است.

ب) هزینه فرصت حرکت از نقطه «ب» به نقطه «ج» از دست دادن ۱۵۰ واحد کود زیستی است.

ج) «و» نقطه کارا با در نظر گرفتن تولید سم زیستی بسیار بیشتر است که می‌تواند میزان تولید محصول را افزایش دهد.

۱۰۱- پاسخ: گزینه ۳ ▲ مشخصات سؤال: متوسط * حیطة: دانش * اقتصاد (درس‌های ۵ و ۶)

وقتی فقط یک عرضه‌کننده در یک منطقه وجود دارد، وی حالت انحصار در عرضه را خواهد داشت؛ لذا منفعت بیشتری عاید او خواهد شد و محصولاتی با کیفیت پایین و قیمت بالا می‌تواند عرضه کند. (قیمت‌گذار به‌شمار می‌رود).

۱۰۲- پاسخ: گزینه ۳ ▲ مشخصات سؤال: دشوار * حیطة: کاربرد * اقتصاد (درس ۳)

۶۰۰ میلیون تفاوت سود حسابداری و سود واقعی، بیانگر هزینه فرصت یا همان هزینه پنهان تولید است که ناشی از چشم‌پوشی از درآمد کارمندی در یک مجموعه دیگر می‌باشد.

درآمد فرد را برای یک سال حساب می‌کنیم:

$$\text{تومان} = ۳,۱۵۰,۰۰۰,۰۰۰ = ۴۲۰۰ \times ۷۵۰,۰۰۰ = \text{قیمت} \times \text{تعداد محصول} = \text{درآمد سالیانه}$$

الف)

$$\text{تومان} = ۲۶۲,۵۰۰,۰۰۰ = (\text{ماه}) \div ۱۲ = ۳,۱۵۰,۰۰۰,۰۰۰ \div ۱۲ = \text{درآمد ماهیانه}$$

ب)

$$\text{ریال} = ۵۰۰,۰۰۰,۰۰۰ = \text{تومان} = ۵۰,۰۰۰,۰۰۰ = \frac{۶۰۰,۰۰۰,۰۰۰}{۱۲} = \frac{\text{هزینه فرصت سالانه}}{۱۲ \text{ ماه}} = \text{حقوق ماهیانه کار در یک مجموعه دیگر}$$

ج)

$$\text{تومان} = ۹۶۰,۰۰۰,۰۰۰ = (\text{ماه}) \times ۱۲ = ۸۰,۰۰۰,۰۰۰ \times ۱۲ = \text{هزینه‌های آشکار سالانه}$$

$$\text{سود حسابداری} = \text{درآمد} - \text{هزینه‌های آشکار} = ۳,۱۵۰,۰۰۰,۰۰۰ - ۹۶۰,۰۰۰,۰۰۰$$

$$\text{تومان} = ۲,۱۹۰,۰۰۰,۰۰۰ \xrightarrow{\text{ماهانه}} \text{تومان} = ۱۸۲,۵۰۰,۰۰۰ \xrightarrow{(\div ۱۲ \text{ ماه})}$$

$$\text{ریال} = ۱۵,۹۰۰,۰۰۰,۰۰۰ \xrightarrow{\text{به ریال}} \text{تومان} = ۱,۵۹۰,۰۰۰,۰۰۰ = ۲,۱۹۰,۰۰۰,۰۰۰ - ۶۰۰,۰۰۰,۰۰۰ = \text{هزینه فرصت} - \text{سود حسابداری} = \text{سود واقعی}$$

۱۰۳- پاسخ: گزینه ۲

▲ مشخصات سؤال: متوسط * حیطة: کاربرد * اقتصاد (درس ۴)

- (الف) افزایش مقدار تولید بستنی با افزایش مواد اولیه ← جابه‌جایی
(ب) کاهش سرمایه، نیروی انسانی و منابع طبیعی ← انتقال
(ج) افزایش سطح تکنولوژی در فرایند تولید ← انتقال
(د) کاهش تولید مقدار بستنی بدون کاهش مواد اولیه ← جابه‌جایی

۱۰۴- پاسخ: گزینه ۳

▲ مشخصات سؤال: دشوار * حیطة: کاربرد * اقتصاد (درس ۵)

وقتی دو کالا جانشین یکدیگر باشند تغییر قیمت در یکی با مقدار تقاضای کالای جانشین رابطه مستقیم دارد. زمانی که دو کالا مکمل یکدیگر باشند، تغییر قیمت در یکی از کالاها با مقدار تقاضای کالای دیگر رابطه معکوس دارد.
در گزینه ۳ بلیت قطار و بلیت هواپیما دو کالای جانشین هستند؛ پس کاهش قیمت بلیت هواپیما باعث کاهش تقاضای بلیت قطار و نهایتاً کاهش قیمت آن خواهد شد.

۱۰۵- پاسخ: گزینه ۲

▲ مشخصات سؤال: دشوار * حیطة: کاربرد * اقتصاد (درس ۵)

در نمودار منحنی تقاضا حرکت از نقطه B به A بیانگر افزایش قیمت و جابه‌جایی از D به D_۱ بیانگر افزایش درآمد است.
تذکر: تغییر قیمت باعث حرکت روی منحنی می‌شود. افزایش قیمت باعث حرکت به سمت چپ روی منحنی و کاهش قیمت باعث حرکت روی منحنی به سمت راست خواهد شد و هر عاملی به جز قیمت باعث جابه‌جایی و انتقال کل منحنی می‌شود. اگر این عامل باعث افزایش تقاضا شود، انتقال به سمت راست و اگر این عامل باعث کاهش تقاضا شود، انتقال به سمت چپ خواهد بود.

۱۰۶- پاسخ: گزینه ۳

▲ مشخصات سؤال: متوسط * حیطة: کاربرد * اقتصاد (درس ۵)

(الف) در قیمت ۷۷۰۰ تومان، تولیدکننده ۹۲ واحد محصول تولید کرده و اگرچه فقط ۱۰ واحد آن را فروخته ولی هر ۹۲ واحد محصول هزینه کرده است:

$$\text{هزینه تولید تعداد تولید} \\ \text{تومان } ۱۵۱,۸۰۰ = ۹۲ \times ۱۶۵۰ = \text{هزینه تولید}$$

(ب) در قیمت ۶۹۰۰ تومان، اگرچه تولیدکننده ۷۰ واحد محصول تولید کرده ولی فقط ۱۷ واحد آن را فروخته، پس:

$$\text{قیمت تعداد فروش} \\ \text{تومان } ۱۱۷,۳۰۰ = ۱۷ \times ۶۹۰۰ = \text{درآمد}$$

(پ) در حالت‌های مازاد عرضه و تقاضا که به ترتیب قیمت‌ها کاهش و افزایش می‌یابد، در هر دو حالت فاصله نقاط عرضه و تقاضا تا رسیدن به وضعیت تعادل مرتباً کاهش می‌یابد.

۱۰۷- پاسخ: گزینه ۴

▲ مشخصات سؤال: ساده * حیطة: دانش * اقتصاد (درس ۶)

بخش زیادی از درآمدهای دولت از محل فروش دارایی‌های تجدیدناپذیر تأمین شده است که درآمدی ناپایدار است. دولت برای مدیریت کلان کشور، در مقابل درآمدهایی که به دست می‌آورد، مخارج و هزینه‌هایی نیز دارد. دولت از طریق ایجاد بدهی (یعنی از مردم قرض می‌گیرد) مردم را در طرح‌های عمرانی و سرمایه‌گذاری دولت شریک می‌کند.

۱۰۸- پاسخ: گزینه ۱

▲ مشخصات سؤال: ساده * حیطة: دانش * اقتصاد (درس ۶)

- در کشورهایی که سازوکار مالیات بر ارزش افزوده برقرار است، کسب‌وکارها منبع مالیات را از فروش خودشان جمع‌آوری کرده و آن را از طریق خرید از دیگر کسب‌وکار پرداخت می‌کنند ← مالیات بر ارزش افزوده
- در مالیات بر مصرف، مالیات نهایتاً به وسیله مصرف‌کننده نهایی پرداخت می‌شود اما وظیفه قانونی پرداخت آن به عهده تولیدکنندگان و فروشندگان است.
- از مالیات‌ستانی مضاعف جلوگیری می‌کند و فرار مالیاتی را کاهش می‌دهد ← مالیات بر ارزش افزوده

۱۰۹- پاسخ: گزینه ۱

▲ مشخصات سؤال: دشوار * حیطة: کاربرد * اقتصاد (درس ۵)

ابتدا باید تکلیف حروف A و B را مشخص کنیم:

با توجه به قانون عرضه با افزایش قیمت، میزان عرضه افزایش می‌یابد؛ پس مقادیر ستون A مربوط به عرضه و با توجه به قانون تقاضا چون با افزایش قیمت، میزان تقاضا کاهش می‌یابد، پس مقادیر ستون B نیز مربوط به تقاضا هستند.

الف) در قیمت ۲۳۲۰ تولیدکننده ۱۶ واحد محصول تولید کرده، پس با وجود اینکه مصرف‌کننده به دلیل مناسب بودن قیمت ۵۰ واحد تقاضا داشته، اما فقط ۱۶ واحد محصول در بازار برای خرید وجود دارد:

قیمت تعداد
تومان $۳۷,۱۲۰ = ۱۶ \times ۲۳۲۰ =$ بهای پرداختی

ب) در قیمت ۵۸۶۰، مقدار عرضه ۴۱ واحد و مقدار تقاضا ۲۰ واحد است، پس چون عرضه بیشتر از تقاضا است:

مازاد عرضه واحد $۴۱ - ۲۰ = ۲۱$

ج) در تمام قیمت‌های تعادلی و کمتر از تعادلی، به دلیل کمتر بودن میزان تولید نسبت به سطح تقاضا در قیمت‌های پایین تعادل، تولیدکننده همه محصولات خود را به راحتی به فروش می‌رساند.

۱۱۰- پاسخ: گزینه ۱

▲ مشخصات سؤال: متوسط * حیطة: دانش * اقتصاد (درس ۶)

- منابع مالی معمولاً و در بیشتر موارد از دو محل تأمین می‌شود؛ یکی مالیات‌ها و دیگری فروش دارایی‌های ملی است.
- در برخی کشورها مالیات بر سوخت‌های آلاینده مانند بنزین و گازوئیل معمول است.
- گاهی دولت از برخی فعالیت‌ها که برای افراد جامعه مفید است، مالیات دریافت نمی‌کند.